

“Ўзтрансгаз” Акциядорлик жамияти

Ўзбекистон энергетика, нефт-газ ва геология ходимлари
касаба уюшмаси Республика кенгаши

ТАРМОҚ ЖАМОАКЕЛИШУВИ

(2023 - 2025 йиллар учун)

Тошкент – 2023

МУНДАРИЖА

I. Бўлим. Умумий қоидалар	2
II. Бўлим. Тарафларнинг мажбуриятлари.....	2
2.1.2. Меҳнат шартномаси ва бандликни таъминлаш	3
2.1.3. Иш вақти ва дам олиш вақти	7
2.1.4. Меҳнатга ҳақ тўлаш	12
2.1.5. Меҳнатни муҳофаза қилиш	15
2.1.6. Ижтимоий имтиёзлар ва кафолатлар	18
2.1.7. Ижтимоий шериклик. Қасаба уюшмаси фаолиятининг	21
кафолатларига риоя этилиши.	21
2.2. Республика Кенгашининг мажбуриятлари.....	23
III. Бўлим. Тарафларнинг биргаликдаги мажбуриятлари	25
IV. Бўлим. Аёллар меҳнатини тартибга солиш. Аёллар ва oilавий вазифаларни бажариш билан машғул шахсларга бериладиган қўшимча имтиёз ва кафолатлар	27
V. Бўлим. Ёшлар учун қўшимча имтиёзлар ва кафолатлар.	28
VI. Бўлим. Маданий маърифий ишлар, жисмоний тарбия ва спортни оммалаштириш, меҳнаткашлар ва уларнинг oilа аъзоларини соғломлаштириш.....	29
VII. Бўлим. Мулкни хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш соҳасида	31
VIII. Бўлим. Келишувнинг бажарилишини ташкил қилиш ва назорат қилиш тартиби.....	31

“Ўзтрансгаз” Акциядорлик жамияти билан Ўзбекистон энергетика, нефт-газ ва геология ходимлари касаба уюшмаси Республика Кенгаши ўртасида 2023-2025 йиллар учун

ТАРМОҚ ЖАМОА КЕЛИШУВИ

I. Бўлим. Умумий қоидалар

1.1. Мазкур келишув тармоқ миқёсидаги ҳуқуқий ҳужжат бўлиб “Ўзтрансгаз” Акциядорлик жамияти (кейинги ўринларда – Жамият) билан Ўзбекистон энергетика, нефт-газ ва геология ходимлари касаба уюшмаси Республика Кенгаши (кейинги ўринларда – “Республика Кенгаши”) ўртасида **Жамият ва унинг** тизимидаги барча юридик шахс мақомидаги корхона ва ташкилотлар (кейинги ўринларда – “Тармоқ корхоналари”ни) ижтимоий иқтисодий ривожлантиришнинг асосий йўналишларини, меҳнат шартларини ва унга ҳақ тўлашни, тармоқда якка тартибдаги меҳнатга оид муносабатларни ва улар билан бевосита боғлиқ бўлган ижтимоий муносабатларни тартибга солиш, тармоқ даражасида тарафларнинг меҳнат шароитлари, бандлик ҳамда ижтимоий кафолатларга доир мажбуриятларини белгилаш ҳамда уларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида тузилган.

1.2. Мазкур келишув тармоқни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий йўналишларини, меҳнат шартларини ва унга ҳақ тўлашни, тармоқ ходимлари учун ижтимоий кафолатларини белгиловчи тармоқ миқёсидаги меъёрий ҳужжатдир.

1.3. Мазкур келишув асосида мулкчилик шаклидан қатъий назар **Тармоқ** корхона ва ташкилотларда, иш берувчи ва тегишли касаба уюшмаси органи ўртасида жамоа шартномалари тузилади.

Тармоқ корхона ва ташкилотлар ўз ички имкониятларидан, ишлаб-чиқариш ва хўжалик фаолиятлари натижаларидан келиб чиқиб, ушбу келишувда белгиланган имтиёзларни камайтирмаган ҳолда ўзлари тузган жамоа шартномаларига ўзгартириш ва қўшимча киритиш ҳуқуқига эга.

II. Бўлим. Тарафларнинг мажбуриятлари.

2.1.1.1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 28 январдаги ПФ-60-сонли Фармони билан тасдиқланган “2022–йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси”га мувофиқ ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш, маҳсулот таннархини пасайтириш ҳамда шаънига путур етказиши мумкин бўлган омилларнинг олдини олиш бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш;

Тармоқ корхоналарини модернизациялаш, техник ва технологик қайта жиҳозлаш, замонавий технологияларни жорий қилиш жараёнларини жадаллаштириш;

Иш ҳақининг унумдор меҳнатга ундовчи ролини кучайтириш, меҳнатга ҳақ тўлашнинг тариф тизимини такомиллаштириш;

Тежамкорликнинг қатъий режимини жорий қилиш, ишлаб-чиқариш харажатлари ва маҳсулот (ишлар, хизматлар) таннархини камайтириш, шу жумладан, технологик жараёнларни такомиллаштириш, ишлаб чиқаришда электроэнергия ва материаллар сарфини ва бошқа харажатларни камайтириш;

Техник, технологик ва ишлаб чиқариш интизомига қатъий риоя қилинишини таъминлаш.

Бизнес режада белгиланган асосий кўрсаткичлар бўйича йиллик ишлаб чиқариш вазифаларининг бажарилишини таъминлаш, Тармоқ корхоналарида ижтимоий тўловлар ва имтиёзлар учун сарфланадиган харажатларни аниқлаш бўйича молиявий-иқтисодий имкониятларни ҳамда тегишли касаба уюшма ташкилотлари сайланма органларининг фикрини инobatга олган ҳолда назорат-режа кўрсаткичларини шакллантириш.

2.1.1.3. Ижтимоий тармоқлардаги саҳифалар ва ишонч телефонлари тармогини кенгайтириш, сайёр қабулларни жорий этиш орқали ижтимоий-меҳнат масалалари юзасидан аҳоли билан Қайта алоқа механизми каналларини янада кўпайтириш (Бош жамоа келишув 23 банди).

2.1.1.4. Меҳнат қонунчилиги бузилишининг олдини олиш борасида касаба уюшмаси жамият билан тизимли ҳамкорлигини таъминлаш (Бош жамоа келишув 24-банди).

2.1.1.5. Касаба уюшмаларининг меҳнат қонунчилиги талаблари бузилган ҳолатлар бўйича киритган тақдимномаларини иш берувчилар кўриб чиқмаганда ёки ундаги талабларни бажаришни асоссиз рад этганда бажарилишини таъминлашда кўмаклашиш (Бош жамоа келишувининг 25-банди).

2.1.1.6. Тармоқда меҳнат қилаётган ходимларни оммавий равишда ишдан озод этиш эҳтимоли тўғрисида камида икки ой олдин тармоқ касаба уюшмаси Республика кенгашига ахборот тақдим этиш ва ишдан озод этиш оқибатларини енгиллаштиришга қаратилган маслаҳатли ишларни амалга ошириш (Бош жамоа келишув 26-банди).

2.1.1.7. Ходимлар, иш берувчиларнинг меҳнат қонунчилиги бўйича ҳуқуқий саводхонлигини ошириш (Бош жамоа келишувининг 28-банди).

2.1.2. Меҳнат шартномаси ва бандликни таъминлаш

2.1.2.1. Касблари, малакалари ва улар билан тузилган меҳнат шартномаларига мувофиқ муайян касб, мутахассислик, малака ёхуд лавозим бўйича иш билан ходимларнинг тўлиқ бандлигини таъминлаш.

2.1.2.2. Меҳнат шартномасини иш берувчининг ташаббуси билан бекор қилинишини фақатгина касаба уюшма қўмитасининг олдиндан ёзма розилиги олинган ҳолда амалга ошириш, бундан Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексига назарда тутилган ҳоллар мустасно.

Меҳнат шартномаси иш берувчининг ташаббусига кўра қуйидаги ҳолларда бекор қилинганда касаба уюшма қўмитасининг розилиги талаб этилмайди:

- корхонани тугатилиши муносабати билан;

- корхона раҳбари билан тузилган меҳнат шартномасини Меҳнат кодексини 161-моддасининг иккинчи қисмида назарда тутилган асослардан бирига кўра бекор қилишда;

- ташкилот мулкдори ўзгарганлиги муносабати билан Меҳнат кодексини 489-моддаси биринчи қисмининг 1-бандига мувофиқ ташкилот раҳбари, унинг ўринбосарлари, бош бухгалтери ва ташкилотнинг алоҳида бўлинмаси раҳбари билан.

- Касаба уюшма қўмитаси ходим билан меҳнат шартномаси бекор қилишга розилиги масаласи бўйича қабул қилинган қарорлар ҳақида меҳнат шартномаси бекор қилиш ҳуқуқига эга бўлган мансабдор шахснинг ёзма тақдимномаси олинган кундан эътибордан ўн кунлик муддатда иш берувчига хабар қилиши керак. Агар кўрсатилган муддат тугаганидан кейин касаба уюшмаси қўмитаси қабул қилинган қарор ҳақида хабар қилинмаса, иш берувчи ходим билан тузилган меҳнат шартномасини Меҳнат кодексига белгиланган тартибда касаба уюшма қўмитасининг розилигисиз бекор қилишига ҳақли.

- Иш берувчи касаба уюшмаси қўмитаси томонидан ходим билан меҳнат шартномасини бекор қилишга розилик бериш тўғрисидаги қарори қабул қилинган кундан эътиборан бир ойдан кечиктирмай меҳнат шартномасини бекор қилишига ҳақлидир.

- Умумий ўрта махсус, профессионал таълим ташкилотларининг, шунингдек давлат грантлари бўйича таълим олган олий таълим ташкилотларининг тегишли таълим ташкилотини тамомлаган кундан эътиборан уч йил ичида биринчи бор ишга кирган битирувчилар билан меҳнат шартномаси тузилган кундан эътиборан йиллик муддат

ўтгунга қадар иш берувчининг ташаббусига кўра бекор қилинганда иш берувчи бу ҳақида маҳаллий меҳнат органига ёзма шаклда хабар қилиш керак.

Меҳнат шартномасини бир томонлама бекор қилиш ҳуқуқига эга бўлган иш берувчининг мазкур масаладаги ёзма тақдимномаси касаба уюшма кўмитасида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси ижроия кўмитаси қарори билан тасдиқланган “Касаба уюшма органида иш берувчининг тақдимномасини кўриб чиқиш тартиби”га мувофиқ кўриб чиқилади.

2.1.2.3. Технологиядаги, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишдаги ўзгаришлар, ходимлар сони (штати) ёки иш хусусиятининг ўзгаришига олиб келган ишлар ҳажмининг қисқариши муносабати билан меҳнат шартномаси бекор қилинганда:

- ишда қолдириш учун имтиёзли ҳуқуқ малакаси ва меҳнат унумдорлиги юқорирак бўлган ходимларга берилади. Малакаси ва меҳнат унумдорлиги бир хил бўлган тақдирда Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг (*келгусида Меҳнат кодекси*) 167-моддаси талабларига мувофиқ ишда қолиш афзалликларига эга бўлган ходимлар тоифаларини аниқлаш;

- ишлаб чиқариш зарурияти ва аҳамиятини инобатга олган ҳолда вақтинча ва ўриндошлик лавозимида ишлаётганлар сонини чеклаш;

2.1.2.4. Ходимларни келгусида ходимларни оммавий равишда ишдан бўшатиш ҳолатларида Меҳнат кодексининг 166-моддасига мувофиқ:

Тармоқ касаба уюшма органига ходимларнинг эҳтимол тутилган ишдан бўшатилиши тўғрисидаги ахборотни ўз вақтида камида икки ой олдин тақдим этиш ва ишдан бўшатиш оқибатларини юмшатишга қаратилган маслаҳатлашувлар ўтказиш.

Ҳар бир ходимнинг келгусида ишдан бўшатилиши тўғрисидаги маълумотларни унинг касби, мутахассислиги, малакасини ва меҳнатга ҳақ тўлаш миқдорини кўрсатган ҳолда икки ойдан кечиктирмай “Ягона миллий меҳнат тизими” идоралараро дастурий-аппарат мажмуасига киритиш орқали маҳаллий меҳнат органи эътиборига ҳам етказиш.

2.1.2.5. Ходимнинг ташаббуси билан уни вақтинча бошқа ишга ўтказиш Меҳнат Кодекси (МК)нинг 138-139-140-142-145-моддалари талабларига риоя қилинган ҳолда жамоа шартномалари орқали белгиланган тартибда амалга оширилиши таъминланади.

2.1.2.6. Ишлаб чиқариш зарурияти ёки бекор туриб қолиш муносабати билан ходимни бошқа ишга ўтказишнинг охириги муддатлари, меҳнатга ҳақ тўлашнинг аниқ миқдорлари, шунингдек ишлаб чиқариш заруриятининг алоҳида ҳолларда жамоа шартномасида белгиланади.

2.1.2.7. Ходимларни дам олиш ва байрам кунларида ишга жалб қилишни Меҳнат кодексининг 210-212-моддалари талабларига риоя қилинган ҳолда жамоа шартномалари орқали белгиланган тартибда амалга оширилишини таъминлаш.

2.1.2.8. Имкониятдан келиб чиққан ҳолда касаначилик меҳнатини йўлга қўйиш.

2.1.2.9. Ходимларни тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш бўйича ходимлар рўйхатини шакллантириш ва молиялаштириш манбаси кўрсатилган ҳолда йиллик дастурларни тасдиқлаш.

2.1.2.10. Яширин ишсизлик ҳолатларида (қисқартирилган иш режими, ходимнинг айбисиз бўш туриб қолишлар ва хоказолар) ходимга унинг бундай таътил берилишига розилиги ҳақида иш берувчига ёзма аризаси бўлганда иш ҳақи қисман сақланадиган таътил бериш ва бундай таътилнинг календар йил давомидаги энг кўп давомийлигини шунингдек ходимнинг илтимосига кўра иш ҳақи қисман сақланадиган таътил берилиши шарт бўлган ҳолатлар рўйхатини жамоа шартномаларида белгилаб қўйиш.

Ходимнинг қисман сақланадиган иш ҳақининг миқдори ва ҳар йилги меҳнат таътилини олиш ҳуқуқини берадиган иш стажига иш ҳақи қисман сақланадиган таътилни кўшилади.

2.1.2.11. Тармоқ ходимнинг ишдаги ютуқлари ва муваффақиятлари учун қуйидаги рағбатлантириш чоралари қўлланилади:

- давлат мукофотлари билан тақдирланишга номзодини тавсия этиш;
- Ўзбекистон Республикаси Энергетика вазирлиги фахрий ёрлиғи билан тақдирлаш;
- акциядорлик жамияти фахрий ёрлиғи билан тақдирлаш;
- фахрий ёрлик билан тақдирлаш;
- пул маблағи билан рағбатлантириш;
- қимматбаҳо совға билан тақдирлаш;
- Ўзбекистон Республикасининг санатория ва дам олиш уйларига, тармоқ санаторий-профилакторийларига имтиёзли йўлланмалар тақдим этиш.

2.1.2.12. Интизомий жазо чоралари қўлланилган ходимларга интизомий жазо чоралари амал қилиш муддат мобайнида рағбатлантириш чоралари қўлланилмайди. (МКнинг 299-моддаси).

2.1.2.13. Халқаро Меҳнат Ташкилотининг Ўзбекистон Республикаси томонидан ратификация қилинган қуйидаги Конвенцияларига оғишмай риоя этилишини таъминлаш:

- “Зўрлаб ишлатиш ёки мажбурий меҳнат тўғрисидаги” 1930 йилги Конвенция (29-Конвенция). 1997 йил 30 августда ратификация қилинган.

- “Зўрлаб ишлатиш ёки мажбурий меҳнат тўғрисидаги” 1930 йилги Конвенцияга (2014 йилги Баённома). 2019 йил 25 июнда ратификация қилинган.

- “Ҳафта давомидаги иш вақтини қирқ соатгача қисқартириш тўғрисидаги” 1935 йилги Конвенция (47-Конвенция). 1995 йил 6 майда ратификация қилинган.

- “Йиллик ҳақ тўланадиган таътиллار тўғрисида”ги 1936 йилги Конвенция (52 – Конвенция). 1995 йил 6 майда ратификация қилинган.

- “Меҳнат инспекцияси тўғрисида”ги 1947 йилги Конвенция (81-сонли Конвенция). 2019 йил 27 августда ратификация қилинган.

- “Бирлашмалар эркинлиги ва қасаба уюшмаларига бирлашиш ҳуқуқи тўғрисида”ги Конвенция (87 – Конвенция). 2016 йил октябрь ойида ратификация қилинган.

- “Қасаба уюшмаларига бирлашиш ва жамоа музокараларини олиб бориш ҳуқуқи принципларининг қўлланиши тўғрисида”ги 1949 йилги Конвенция (98-Конвенция). 1997 йил 30 августда ратификация қилинган.

- “Тенг аҳамиятли меҳнат учун эркаклар ва хотин-қизларга тенг ҳақ тўлаш тўғрисида”ги 1951 йилги Конвенция (100-Конвенция). 1997 йил 30 августда ратификация қилинган.

- “Оналикни муҳофаза қилиш тўғрисида”ги (1952 йилда қайта кўриб чиқилган) Конвенция (103-Конвенция). 1995 йил 6 майда ратификация қилинган.

- “Мажбурий меҳнатни тугатиш тўғрисида”ги 1957 йилги Конвенция (105-Конвенция). 1997 йил 30 августда ратификация қилинган.

- “Меҳнат ва иш турлари соҳасида камситишлар тўғрисида”ги 1958 йилги (111-Конвенция)*. 1997 йил 30 августда ратификация қилинган.

- “Иш билан таъминлаш соҳасидаги сиёсат тўғрисида”ги 1964 йилги Конвенция (122-Конвенция). 1995 йил 6 майда ратификация қилинган.

- “Корхонада меҳнаткашлар вакилларининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва уларга бериладиган имкониятлар тўғрисида”ги 1971 йилги Конвенция (135-Конвенция). 1997 йил 30 августда ратификация қилинган.

- “Ишга қабул қилиш учун энг кичик ёш тўғрисида”ги 1973 йилги Конвенция (138-Конвенция). 2008 йил 4 апрелда ратификация қилинган.

- “Жамоа музокараларига кўмаклашиш тўғрисида”ги 1981 йилги Конвенция (154-Конвенция). 2008 йил 4 апрелда ратификация қилинган.

- “Болалар меҳнатининг оғир шаклларини тақиқлаш ва йўқ қилишга доир шошилиш чоралар тўғрисида”ги 1999 йилги Конвенция (182-Конвенция). 2008 йил 8 апрелда ратификация қилинган.

- Халқаро Меҳнат Ташкилотининг “Халқаро меҳнат нормалари қўлланишига кўмаклашиш учун уч томонлама маслаҳатлашувлар тўғрисида”ги 1976 йилги Конвенция (144-сонли Конвенция). 2019 йил 4 мартда ратификация қилинган.

- “Қишлоқ хўжалигида меҳнат инспекцияси тўғрисида”ги 1969 йилги Конвенция (129-сонли Конвенция). 2019 йил 27 августда ратификация қилинган.

2.1.2.14. Олий ва ўрта махсус профессионал таълим ташкилотларида битирувчилари, Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигининг, Ички ишлар вазирлигининг, Фавқулотда вазиятлар вазирлигининг, Миллий гвардиясининг, Давлат хавфсизлик хизмати қўшинларидаги муддатли ҳарбий хизматдан бўшатишган шахсларни ишга жойлаштирилишига ҳар томонлама кўмаклашиш.

2.1.2.15. Жамоа шартномаларида ёш мутахассислар малакасини ошириш ва шогирд-кадрлар тайёрлаш масалалари бўйича юқори малака ва тажрибага эга бўлган нафақадаги мутахассислар ўрнатилган тартибда жалб этилиши кўзда тутилиши мумкин.

2.1.2.16. Ходимларни оммавий равишда ишдан озод этиш эҳтимоли тўғрисида камида икки ой олдин тегишли тармоқ қасаба уюшмаси Республика кенгашига ахборот тақдим этиш ва ишдан озод этиш оқибатларини енгиллаштиришга қаратилган маслаҳатли ишларни амалга ошириш.

2.1.2.17. Агар меҳнат шартномасида белгиланган меҳнат вазифасига доир ишни холисона сабабларга кўра давом эттириш имкони бўлмаса, иш берувчи ходимга унинг мутахассислиги ва малакасига мувофиқ келадиган бошқа ишга ўтказишни, бундай иш бўлмаган тақдирда эса иш берувчида мавжуд бўлган бошқа ишни таклиф этиши шарт (МК 144-модда).

2.1.2.18. Ходим ва **Иш берувчи** ўртасидаги яқка тартибдаги меҳнатга оид муносабатлар Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексига мувофиқ улар томонидан тузиладиган меҳнат шартномаси асосида юзага келади.

Яқка тартибдаги меҳнатга оид муносабатлар қонунчиликда ва жамоа шартномаларида ёки ташкилот уставида (низомида) назарда тутилган ҳолларда лавозимга сайланиш, танловдан ўтиш, лавозимга тайинлаш ёки лавозимга тасдиқлаш натижасида меҳнат шартномаси асосида юзага келади. (МК 27-28-моддалари).

2.1.2.19. Корхоналарда ишга қабул қилиш чоғидаги дастлабки синов Меҳнат кодексининг 129 моддасида келтирилганлардан ташқари ишга қабул қилинганда дастлабки синов белгиланмайдиган ходимлар рўйхати жамоа шартномаларида назарда тутилиши мумкин.

2.1.2.20. Ходимларни ишга қабул қилиш чоғидаги дастлабки синов муддати меҳнат кодексининг 130-моддаси талаблари асосида амалга оширилади.

2.1.2.21. Меҳнат тўғрисидаги қонунчиликда ва жамоа шартномасида ҳамда меҳнат шартномасида назарда тутилган ҳолларда ходим меҳнат шартномасида шарт қилиб

кўрсатилган меҳнат вазифасига кўра ишни давом эттираётганда иш берувчидан меҳнат шартларини ўзгартиришни талаб қилишга ҳақли. (МК 136-модда).

2.1.2.22. Меҳнат шартномаси бекор қилинганда ходим билан ҳисоб-китоб қилиш Меҳнат кодексининг 172-моддасида кўрсатилганларга қўшимча равишда мазкур келгиларнинг **2.1.6.9. бандидаги** тўловлар ҳам амалга оширилади.

2.1.2.23. Ходим билан меҳнат шартномаси алоҳида асосларга кўра бекор қилинганда ходимнинг ишдан маҳрум бўлиши оқибатларини юмшатиш мақсадида тўланадиган ишдан бўшатиш нафақаси фақат Меҳнат кодексининг 173-моддаси талаблари асосида амалга оширилади.

2.1.3. Иш вақти ва дам олиш вақти

2.1.3.1. Ходимлар учун иш вақтининг давомийлиги беш кунлик ёки олти кунлик иш ҳафтасига 40 соатдан ортиқ бўлмаслиги керак. Сменада (навбатда) туриб ишлайдиган ходимларнинг иш вақти, иш вақтини жамлаб ҳисоблаш амалга оширилган ҳолда смена графигига мувофиқ аниқланади ва ҳисобга олинадиган даврдаги иш вақтининг муддати иш соатларининг нормал миқдоридан ошиб кетмаслиги керак.

2.1.3.2. Ходимлари учун иш вақти ва дам олиш вақтларининг режими Ўзбекистон Республикасининг меҳнат қонунчилиги ҳужжатларига мувофиқ ички меҳнат тартиб-қоидалари билан белгиланади.

2.1.3.3. Кўйидагилар учун қисқартирилган (бир ҳафтада 36 соатдан ошмайдиган) иш вақти белгиланади:

Иш вақтининг қисқартирилган давомийлиги қуйидагиларга мажбурий тартибда белгиланади:

ўн саккиз ёшга тўлмаган ходимларга (МКнинг 415-моддаси);

I ва II гуруҳ ногиронлиги бўлган ходимларга (МКнинг 427-моддасининг биринчи қисми);

ноқулай меҳнат шароитларидаги ишларда банд бўлган ходимларга (МКнинг 477-моддаси);

уч ёшгача бўлган боланинг бюджетдан молиялаштириладиган ташкилотларда ишлайдиган ота-онасидан бирига (васийсига) (МК 397-моддасининг биринчи қисми).

Ҳар бир корхонадаги меҳнат шароитлари ноқулай бўлган ишлар рўйхати ва улардаги иш вақтининг аниқ муддати Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йил 15 сентябрдаги 263-сонли қарори билан тасдиқланган “Иш ўринларини меҳнат шароитлари ва асбоб-ускуналарнинг жароҳатлаш хавфлилиги юзасидан аттестациядан ўтказиш тартиби тўғрисидаги Низом”га мувофиқ иш жойларини аттестациядан ўтказиш натижаларига кўра тегишли жамоа шартномалари орқали белгиланади (МКнинг 183, 477-моддалари).

2.1.3.4. Иш берувчи томонидан ходимни унинг розилигисиз иш вақтидан ташқари ишга жалб этишга қуйидаги ҳолларда йўл қўйилади:

1) табиий ёки техноген хусусиятга эга ҳалокатларнинг, ишлаб чиқаришдаги аварияларнинг, ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодисаларнинг, шунингдек ёнғинларнинг, тошқинларнинг, зилзилаларнинг, эпидемияларнинг ёки эпизоотияларнинг олдини олиш ёки оқибатларини бартараф этиш ҳамда аҳолининг ёхуд унинг бир қисмининг ҳаётига ёки нормал яшаш шароитларига таҳдид соладиган бошқа алоҳида ҳолларда бажарилган ишлар амалга оширилганда;

2) марказлаштирилган иссиқ сув таъминоти, совуқ сув таъминоти ва (ёки) сув чиқариш тизимларининг, газ таъминоти, иссиқлик таъминоти, ёритиш, транспорт, алоқа тизимларининг нормал ишлашини бузадиган қутилмаган ҳолатларни бартараф этишга доир ижтимоий жиҳатдан зарур ишлар амалга оширилганда;

3) агар ишда танаффусга йўл қўйилмаса, смена алмашаётган ходим келмай қолганда ишни давом эттириш учун. Бундай ҳолда иш берувчи зудлик билан сменачини бошқа ходим билан алмаштириш чораларини кўриши шарт.

Юқоридаги 2 ва 3-бандларида назарда тутилган ҳолларда иш берувчи томонидан ходимни иш вақтидан ташқари ишга жалб этишга ходимнинг меҳнат вазифаси доирасида йўл қўйилади.

Бошқа ҳолларда эса иш вақтидан ташқари ишга жалб этишга ходимнинг ёзма розилиги билан йўл қўйилади.

Иш сменасининг давомийлиги ўн икки соат бўлганида, шунингдек меҳнат шароитлари ўта зарарли ва ўта хавфли ишларда иш вақтидан ташқари ишларга йўл қўйилмайди.

Иш вақтидан ташқари ишга жалб этиш ушбу Кодекснинг 396, 417-моддаларининг биринчи қисмида ва 428-моддасида белгиланган чекловларга риоя этилган ҳолда амалга оширилади.

Иш вақтидан ташқари иш учун компенсация ва ҳақ тўлаш ушбу Кодекснинг 262-моддасига мувофиқ амалга оширилади.

2.1.3.5. Иш вақтидан ташқари ишнинг давомийлиги ходим учун сурункасига икки кун давомида тўрт соатдан (меҳнат шароитлари ноқулай бўлган ишларда - бир кунда икки соатдан) ва йилига бир юз йигирма соатдан ошмаслиги керак.

Иш берувчи ходимнинг иш вақтидан ташқари ишининг давомийлиги аниқ ҳисобга олинишини таъминлаши шарт. (МКнинг 190-моддаси)

2.1.3.6. Меҳнат шартномаси тарафларнинг келишувига кўра ходимга ишга қабул қилиш чоғида ва кейинчалик тўлиқсиз иш вақти (тўлиқсиз иш куни (смена) ва (ёки) тўлиқсиз иш ҳафтаси, шу жумладан иш кунини қисмларга бўлган ҳолда) белгиланиши мумкин. Тўлиқсиз иш вақти ҳам муддати чекланмаган ҳолда, ҳам тарафлари келишган ҳар қандай муддатга белгиланиши мумкин (МКнинг 186, 398, 424-моддалари).

2.1.3.7. Иш вақти жамлаб ҳисобга олишни қўллаш тартиби, зарур бўлган тақдирда эса ҳисобга олиш даври мобайнида ходимларга тўланадиган иш ҳақи миқдорини тенглаштиришга қаратилган чора-тадбирлар жамоа шартномасида белгиланади, агар жамоа шартномаси тузилмаган бўлса, иш берувчи томонидан касаба уюшмаси қўмитаси билан келишувга кўра аниқланади.

Иш вақтини жамлаб ҳисобга олиш айрим тоифадаги ходимларни иш вақтидан ташқари ишга жалб этиш учун белгиланган чекловларга риоя этилган ҳолда белгиланади (МКнинг 199-моддаси).

2.1.3.8. Ҳар йилги асосий энг кам меҳнат таътилининг давомийлиги йигирма бир календарь кунни ташкил этади.

Ходимларнинг ҳар йилги асосий ва қўшимча меҳнат таътилларининг давомийлиги календарь кунларда ҳисоблаб чиқилади.

Ҳар йилги меҳнат таътили даврига тўғри келадиган ишланмайдиган байрам кунлари меҳнат таътилларининг давомийлигини белгилашда ҳисобга олинмайди.

Қонунчиликда белгиланганидан ташқари, ҳар йилги асосий узайтирилган таътиллار бериш, шунингдек ҳар йилги асосий узайтирилган таътилнинг давомийлигини унинг қонунчилик билан кафолатланган давомийлигига нисбатан кўпайтириш жамоа шартномасида, ички ҳужжатларда, меҳнат шартномасида назарда тутилиши мумкин.

2.1.3.9. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йил 15 сентябрдаги 263-сонли қарори билан тасдиқланган “Иш ўринларини меҳнат шароитлари ва асбоб-ускуналарнинг жароҳатлаш хавфлилиги юзасидан аттестациядан ўтказиш тартиби

тўғрисида”ги Низомга мувофиқ иш жойларини аттестация қилиш натижаларига кўра ҳақ тўланадиган қуйидагича қўшимча таътиллار бериш:

- 3-класс I-даражали зарарли меҳнат шароитларида ишловчилар учун 3 кун;
- 3-класс II-даражали зарарли меҳнат шароитларида ишловчилар учун 4-6 кунгача;
- 3-класс III-даражали зарарли меҳнат шароитларида ишловчилар учун 7-12 кунгача;
- 3-класс IV-даражали зарарли меҳнат шароитларида ишловчилар учун 13-18 кунгача;
- 4-класс хавфли (экстремал) меҳнат шароитларида ишловчилар учун 19-24 кунгача.

2.1.3.10. Оғир, ноқулай ва табиий-иклим шароитларидаги иш учун қўшимча таътиллار (1 кундан 6 кунгача) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 6-сентябрдаги 743-сонли қарори билан тасдиқланган Низомнинг 1-иловасига асосан тегишли жамоа шартномалари орқали белгиланади.

2.1.3.11. Иш ҳақи сақланадиган ижтимоий таътиллار қуйидаги ҳолларда берилади (асосий меҳнат таътилида бўлган ҳоллар бундан мустасно):

- ходимларнинг никоҳ тўйларида - 3 кун;
- фарзанд туғилганда (отасига) - 2 кун;
- фарзандларининг никоҳ тўйларида - 2 кун;
- яқин қариндошларининг (ота-онаси, турмуш ўртоғи, турмуш ўртоғининг ота-онаси, фарзандлари, туғишган ака-ука ва опа-сингиллари) дафн маросимларида - 3 кун.

2.1.3.12. Қуйидагиларга 30 (ўттиз) календарь кундан иборат бўлган йиллик узайтирилган асосий таътил бериш:

- ўн саккиз ёшга тўлмаган ходимларга;
- ишлаётган I ва II гуруҳ ногиронларига.

2.1.3.13. Нефт-газ тармоғидаги ва жамият тизимида ишлаган иш стажига шунингдек, коммуналгаз хизмат стажига қараб, ҳақ тўланадиган ва жамоа шартномаси орқали аниқланадиган миқдорларда қуйидаги қўшимча таътиллار бериш (календарь кунлари ҳисобидан):

- 5 йилдан 10 йилгача - 2 кунгача;
- 10 йилдан 15 йилгача - 4 кунгача;
- 15 йилдан 20 йилгача - 6 кунгача;
- 20 йил ва ундан ортиқ - 8 кунгача.

Ўн икки ёшга тўлмаган икки ва ундан ортиқ боланинг ёки ўн олти ёшга тўлмаган ногиронлиги бўлган боланинг ота-онасидан бирига (ота-она ўрнини босувчи шахсга) ҳар йили давомийлиги камида тўрт календарь кун бўлган ҳақ тўланадиган қўшимча таътил берилади.

Банднинг иккинчи қисмида назарда тутилган таътил йиллик меҳнат таътилига қўшиб берилиши ёки иш берувчи билан келишиб белгиланадиган даврда ушбу таътилдан алоҳида (тўлиқ ёхуд қисмларга бўлиб), лекин фақат тегишли иш йили давомида фойдаланиши мумкин. Ушбу таътилни кейинги иш йилига қўчириш ёки пулли компенсация билан алмаштирилишга йўл қўйилмайди.

2.1.3.14. Ходимларга қўшимча ишланмайдиган байрам кунлари Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҳар йилги тегишли Фармонида ҳамда Ҳукумат қарорларига мувофиқ тартибга солинади.

Байрамлар муносабати билан қўшимча белгиланган дам олиш кунлари учун ходимларнинг меҳнат таътили қисқартирилмайди.

2.1.3.15. Меҳнат кодексининг 222-моддасига асосан ҳар йилги меҳнат таътилининг умумий давомийлигини ҳисоблаб чиқаришда қўшимча таътиллار ҳар йилги асосий энг кам таътил ёки ҳар йилги асосий узайтирилган таътилга қўшиб жамланади.

Барча ҳолларда қонунчилик билан белгиланган таътилларни жамлашда уларнинг давомийлиги бир иш йили учун эллик олти календарь кундан ошиб кетиши мумкин эмас.

Ушбу модданинг иккинчи қисмида назарда тутилган чеклов қонунчиликда назарда тутилмаган, жамоа келишувларида, шунингдек жамоа шартномасида, иш берувчининг касаба уюшмаси қўмитаси билан келишувга кўра қабул қилинган ички ҳужжатларида ёхуд меҳнат шартномасида белгиланган меҳнат таътилларига нисбатан татбиқ этилмайди.

2.1.3.16. Йиллик таътилларни бериш навбати ва тартиби календар йил бошлангунга қадар иш берувчи томонидан касаба уюшма қўмитаси билан келишилган ҳолда тасдиқланадиган жадвалга мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 227 ва 228 моддалари талабларига риоя қилинган ҳолда аниқланади.

2.1.3.17. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 228-моддасида назарда тутилган ходимлар тоифаларига қўшимча равишда ходимнинг хоҳишига кўра ҳар йилги меҳнат таътили унга қулай бўлган вақтда қуйидагиларга берилиши керак:

а) ижтимоий аҳамиятга (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 20 мартдаги 153-сон қарорида белгиланган) молик касалликлар бўйича рўйхатга олинган ходимларга;

б) бетоб оила аъзосини парвариш қиллаётган шахсларга;

д) турмуш ўртоғининг меҳнат таътили билан бир вақтда (тасдиқловчи ҳужжат тақдим этилганда);

э) жамиятга иш берувчининг тақлифига биноан ишга жойлаштирилган шахсларга.

2.1.3.18. Меҳнат шартномасини бекор қилишда (шу жумладан унинг муддати тугаши муносабати билан) ходимнинг хоҳишига кўра йиллик асосий ва қўшимча таътилларни бериб, ундан кейин меҳнат муносабатларини бекор қилиш. (МКнинг 235-моддаси).

2.1.3.19. Ходимга иш ҳақи сақланмаган ҳолда бериладиган муддати иш йили давомида икки ҳафтадан ошмайдиган таътиллари даври йиллик асосий таътилни олиш ҳуқуқини берувчи меҳнат стажига қўшиш. (МКнинг 226-моддаси).

2.1.3.20. Ҳар йилги меҳнат таътили вақти учун ҳақ тўлаш жамоа шартномасида, ички ҳужжатларда ёхуд меҳнат шартномасида белгиланган муддатларда, бироқ таътил бошлангунига қадар охириги иш кунидан кечиктирмай амалга оширилади. (МКнинг 233-моддаси)

2.1.3.21. Ходим меҳнат таътилига чиқишда лавозим оклади 0,5 миқдорида таътилга қўшимча ҳақ тўлаш.

2.1.3.22. Ходимнинг хоҳишига кўра иш ҳақи сақланмайдиган таътил қуйидагиларга мажбурий тартибда берилади:

1941-1945 йиллардаги уруш қатнашчиларига ва имтиёзлари бўйича уларга тенглаштирилган шахсларга – ҳар йили 14 (ўн тўрт) календарь кунгача;

I ва II гуруҳ ногиронлиги бўлган шахсларга – ҳар йили 14 (ўн тўрт) календарь кунгача;

икки ёшдан уч ёшгача бўлган болани ҳақиқатда парваришляётган боланинг ота-онасидан бирига (васийсига), бувисига, бобосига ёки бошқа қариндошига;

ўн икки ёшга тўлмаган икки ва ундан ортиқ нафар болани ёки ўн олти ёшга тўлмаган ногиронлиги бўлган болани тарбияляётган ота-онасининг бирига (ота-онанинг ўрнини босувчи шахсга) – ҳар йили 14 (ўн тўрт) календарь кунгача;

қонунчиликда ва меҳнат ҳақидаги бошқа ҳуқуқий ҳужжатларда, шунингдек меҳнат шартномаси шартларида назарда тутилган ҳолларда бошқа ходимларга (МКнинг 242-моддаси)

2.1.3.23. Ходимнинг аризасига кўра унга иш ҳақи сақланмаган ҳолда таътил берилиши мумкин, унинг давомийлиги ходим ва иш берувчи ўртасидаги келишувга кўра

белгиланади, лекин иш ҳақи сақланмайдиган охириги таътил берилган кундан эътиборан календар йил давомида узлуксиз ёки жамланган ҳолда уч ойдан ошмаслиги керак.

Агар қонунчиликда бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, карантин чоралари амалга ошириладиган, фавқулодда ҳолат жорий этилган даврда ва бутун аҳолининг ёки унинг бир қисмининг ҳаётига ёхуд нормал яшаш шароитларига таҳдид солувчи бошқа ҳолларда ходимнинг ёзма аризасига кўра иш ҳақи сақланмайдиган таътилни узлуксиз ёки жамланган давомийлиги кўпайтирилиши, бироқ кўпи билан олти ойгача кўпайтирилиши мумкин. (МКнинг 241-моддаси)

2.1.3.24. Ишни таълим билан бирга олиб борувчи ходимлар, айрим тоифадаги ходимлар ҳамда ижтимоий ва ҳуқуқий жиҳатдан кучли ҳимоя қилинишга муҳтож шахслар учун имтиёзлар Меҳнат Кодексининг 23-25- боблари талабларига риоя қилинган ҳолда жамоа шартномалари орқали белгиланади.

2.1.3.25. Меҳнат кодексининг 202-моддасига кўра, ходимни меҳнат мажбуриятларини бажаришдан озод этишнинг дам олиш вақти бўлмаган даврларни жамоа шартномасига киритилади.

2.1.3.26. Жамоа шартномаларида ходимларга иш куни давомида иш вақтига киритилмайдиган ёки киритилмайдиган бошқа танаффуслар бериш назарда тутилади. (МКнинг 205-моддаси)

2.1.3.27. Биринчи иш йили учун ҳар йилги меҳнат таътилидан фойдаланиш ҳуқуқи ходимда у ушбу иш берувчида узлуксиз ишлаган олти ой ўтганидан кейин юзага келади. Ходимга ишлаган олти ой ўтгунга қадар ҳам меҳнат таътил берилиши ҳуқуқи жамоа шартномаларида белгиланиши мумкин. (МКнинг 227-моддаси)

2.1.3.28. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 229-моддасида назарда тутилган ходимлар тоифаларига қўшимча равишда ходимларга ҳар йилги меҳнат таътилини бошқа муддатга кўчириш ҳуқуқи жамоа шартномаларда белгиланиши мумкин.

2.1.3.29. Касаначининг йиллик меҳнат таътили давомийлиги, йигирма бир календарь кундан этиб белгиланади. (МКнинг 449-моддаси)

2.1.3.30. Табiiй ёки техноген хусусиятга эга ҳалокатлар, ишлаб чиқаришдаги авариялар, ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодисалар, шунингдек ёнгинлар, тошқинлар, зилзилалар, эпидемиялар ёки эпизоотиялар рўй берган тақдирда ҳамда аҳолининг ёхуд унинг бир қисмининг ҳаётига ёки нормал яшаш шароитларига таҳдид соладиган бошқа алоҳида ҳолларда иш берувчининг ташаббуси билан ходимнинг розилигисиз унинг вақтинча масофадан туриб ишлашга ўтишига ёки ўтказилишига йўл қўйилади. (МКнинг 454-моддаси)

Бунда масофада туриб ишлаш имкони бўлмаган хизматлар ва касбларда ишловчи ходимлар учун иш ҳақи сақланиб қолинади. (МКнинг 266-моддасида кўрсатилган миқдорда)

2.1.3.31. Жамоа шартномаларида Меҳнат кодексининг 458-моддаси биринчи қисмида белгиланганлардан ташқари вақтинча масофадан туриб ишлашга ўтиш ёки ўтказиш учун устувор ҳуқуқ бериладиган ходимлар тоифалари назарда тутилиши мумкин.

2.1.3.32. Ходим ўзининг меҳнат фаолияти билан бевосита боғлиқ бўлган қабул қилинаётган ички ҳужжатлар, иш берувчининг буйруқлари, билдиришномалари, талаблари ва бошқа ҳужжатлари билан ёзма шаклда, шу жумладан имзо қўйдириб таништирилиши керак бўлган ҳолларда, масофадан туриб ишловчи ходим улар билан иш берувчи ва масофадан туриб ишловчи ходим ўртасидаги электрон ҳужжат алмашинуви орқали таништирилиши мумкин. (МКнинг 460-моддаси)

2.1.3.33. Агар масофадан туриб ишловчи ходим меҳнат тўғрисидаги қонунчиликка, меҳнат ҳақидаги бошқа ҳуқуқий ҳужжатларга ёки меҳнат шартномасига мувофиқ давомийлиги узоқроқ бўлган ҳар йилги меҳнат таътилига чиқиш ҳуқуқига эга бўлмаса,

унинг ҳар йилги меҳнат таътилининг давомийлиги йигирма бир календарь кун этиб белгиланади. (МКнинг 462-моддаси)

2.1.3.34. Вахтанинг давомийлиги бир ойдан ошмаслиги лозим. Алоҳида ҳолларда айрим объектларда вахтанинг давомийлиги уч ойга қадар узайтирилиши жамоа шартномалари орқали белгиланиши мумкин. (МКнинг 467-моддаси)

2.1.4. Меҳнатга ҳақ тўлаш

2.1.4.1. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 15-боби талабларига риоя қилинишини таъминлаш.

Мазкур келишувининг амал қилиши, вакиллари ушбу келишувни тузган ходимлар ва иш берувчиларга нисбатан татбиқ этилади. Меҳнатга ҳақ тўлашни нархларнинг ўзгаришларидан, инфляция даражасидан, нарх-наво ўзгариши билан иш ҳақи ҳам қайта кўриб чиқилиши мумкин.

2.1.4.2. Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг қарорида белгиланган энг кам меҳнат ҳақи миқдоридан келиб чиққан ҳолда меҳнатга ҳақ тўлаш миқдорларини меҳнатга ҳақ тўлашнинг Ягона тариф сеткаси (ЯТС) разрядларига мувофиқ ўз вақтида қайта кўриб чиқилишини таъминлаш.

2.1.4.3. Корхона ва ташкилотларда меҳнатга ҳақ тўлашнинг шакли ва тизими, турли устамалар, мукофотлар, қўшимча ва компенсация тўловларининг аниқ миқдорлари амалдаги қонунчилик ҳужжатларига асосан ишлаб чиқилган, касаба уюшма кўмиталари билан келишилган ички меъёрий ҳужжатларга мувофиқ белгиланади ва жамоа шартномаларида мустаҳкамлаб қўйилади.

Ходимларнинг лавозим окладлари ва тариф ставкалари иш берувчи томонидан корхона касаба уюшма кўмитаси билан келишилган ҳолда қабул қилинадиган меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича ягона тариф сеткасига мувофиқ белгиланади.

Меҳнат муносабатларига оид вазирлик миқёсидаги раҳбарий ҳужжатлар касаба уюшма Республика кенгаши билан келишилган ҳолда қабул қилинади.

2.1.4.4. Меҳнатга ҳақ тўлаш ва моддий рағбатлантиришнинг амалдаги тизими, шакли ва шартларини қайта кўриб чиқиш ва уларни ходимлар аҳволини ноқулай томонга ўзгартирадиган янги тизими ва шаклини киритиш камида икки ой олдин ходимларни огоҳлантириб, касаба уюшма кўмитаси билан расман келишилган ҳолда амалга ошириш.

2.1.4.5. Иш берувчининг айби билан бекор туриб қолган вақт учун (иктисодий, технологик, техник ва ташкилий сабабларга кўра ишни вақтинча тўхтаб туриши) ходимнинг ўртача иш ҳақи миқдорида ҳақ тўланади.

Иш берувчига ва ходимга боғлиқ бўлмаган сабабларга кўра бекор туриб қолган вақт учун бекор туриб қолган вақт мутаносиб равишда ҳисобланган тариф ставкасининг (маошининг) камида учдан икки қисми миқдорда ҳақ тўланади.

Ходимнинг айби билан бекор туриб қолган вақт учун ҳақ тўланмайди (МКнинг 266-моддаси)

2.1.4.6. Ходимларга иш ҳақини тўлаш муддатлари корхоналарининг жамоа шартномаларида, ички ҳужжатларида ёки меҳнат шартномасида аниқ белгилаб қўйилади ва ўн олти кундан кўп бўлмаган танаффус билан икки қисмга бўлинган ҳолда (бўнақда ва қолган қисми миқдорида) тўланади. (МКнинг 253-моддаси)

2.1.4.7. Корхоналар раҳбарларига бевосита тармоқ тизимида амалий фаолият билан шуғулланаётган ходимларга қуйидаги миқдорларда қўшимча тўловлар тўлаш ҳуқуқини бериш:

“Халқ” ва “Хизмат кўрсатган арбоб” фахрий унвонлари эгалари учун Республикада белгиланган меҳнат ҳақ тўлашнинг энг кам миқдори (кейинги ўринларда МҲЭКМ) 2 баравари, “Хизмат кўрсатган” фахрий унвони соҳиблари учун МҲЭКМнинг 1 баравари

миқдорида (*Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007йил 17 декабрдаги ПФ-3942 сонли Фармони*);

“Фан доктори” илмий даражасига эга бўлганларга МХЭКМнинг 1,5 баравари миқдорида, “Фан номзоди” илмий даражасига эга бўлганларга МХЭКМнинг 0,5 баравари миқдорида.

2.1.4.8. Акциядорлик жамияти ва унинг таркибидаги корхоналар бошқарув органлари аъзоларига рағбатлантириш тўловларини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2015 йил 28 июлдаги 207-сонли қарори билан тасдиқланган “Давлат улуши бўлган акциядорлик жамиятлари ва бошқа хўжалик юритувчи субъектлар фаолияти самарадорлигини баҳолаш мезонлари тўғрисида”ги Низом асосида тегишли касаба уюшма органи билан келишилган тартибга мувофиқ амалга ошириш.

2.1.4.9. Тармоқ тизимида малакали кадрлар қўнимсизлигига йўл қўймаслик, ходимларни ишдан манфаатдорлигини ошириш ва рағбатлантириш мақсадида молиявий имкониятлардан келиб чиққан ҳолда ишлаб чиқилган тегишли Низомларга мувофиқ “Йил якуни бўйича рағбатлантириш” ва “Хизмат қилган йиллари учун рағбатлантириш” тўловларини амалга ошириш.

2.1.4.10. Иш вақтидан ташқари иш учун камида икки ҳисса миқдорда ҳақ тўланади ёки ходимнинг хоҳишига кўра иш вақтидан ташқари иш учун оширилган ҳақ тўлаш ўрнига иш вақтидан ташқари ишлаб берилган вақтнинг давомийлигига мувофиқ келадиган қўшимча дам олиш вақтини бериш билан компенсация қилинади (МКнинг 262-моддаси).

Дам олиш ва байрам кунларидаги, ишдан ташқари вақтдаги ишлар учун, ушбу иш жадвалига биноан амалга оширилганлигидан ёки ходим ишга жалб этилганлигидан қатъий назар, камида икки ҳисса миқдорда ҳақ тўланади ёхуд ходимнинг хоҳишига кўра бошқа дам олиш (отгул) кунини бериш бир ҳисса миқдорида ҳақ тўлаш орқали компенсация қилинади (МКнинг 263-моддаси).

2.1.4.11. Тунги вақтдаги (соат 22-00 дан то 6-00 гача) ишнинг ҳар бир соати учун бир ярим баробар миқдорда ҳақ тўлаш (МКнинг 264-моддаси).

2.1.4.12. Ходим томонидан меҳнат мажбуриятларини ёки бошқа мажбуриятларни бажарилиши билан боғлиқ харажатларнинг ўрни қоплаб берилади. Меҳнат кодексининг 287, 288 ва 289-моддаларида кўзда тутилган харажатлар ходим томонидан тегишли ҳужжатлар тақдим этилганда жамоа шартномаларида белгиланган тартибда ва миқдорларда қопланишини таъминлаш.

2.1.4.13. Иш берувчи иш ҳақини, таътил тўловларини, меҳнат шартномаси бекор қилингандаги тўловларни ва (ёки) ходимга тўланиши лозим бўлган бошқа тўловларни тўлаш муддатини бузган тақдирда, уларни тўлов муддатидан кейинги кундан эътиборан то ҳақиқатда ҳисоб-китоб қилинган кунни ўз ичига олган муддатгача ҳар бир кечиктирилган кун учун Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг ўша вақтда амалда бўлган қайта молиялаштириш ставкасидан келиб чиққан ҳолда фоизлар (пулли компенсация) билан бирга тўлаши шарт. (МКнинг 333-моддаси)

2.1.4.14. Корхоналарда меҳнатга ҳақ тўлашнинг амалда бўлган ягона тариф сеткаси “1” разряди бўйича ойлик тариф ставкасини миқдори Республикада белгиланган меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдоридан (МХЭКМ) кам бўлмаслигини таъминлаш. (*МКнинг 155-моддаси, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 21 майдаги ПФ -5723-сонли Фармони*).

2.1.4.15. Имкониятлардан келиб чиққан ҳолда номинал иш ҳақи миқдорини ошириш масалаларини кўриб чиқиш ва тармоқ миқёсида ўртача ойлик иш ҳақи миқдорини (барча Молиявий тўловлар ва устамаларни инобатга олган ҳолда) Республикада белгиланган МХЭКМнинг 5 бараваридан кам бўлмаган миқдоргача етказиш.

2.1.4.16. Молиявий имкониятлардан келиб чиққан ҳолда меҳнатга ҳақ тўлаш фонди (жамғармаси)да тариф қисмининг улуши 50% дан кам бўлмаслигини таъминлаш.

2.1.4.17. “Ўзбекистон Республикаси ҳудудида хизмат сафарлари тўғрисидаги низом” (*Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2022 йил 2 августдаги 424 сонли*) ва Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 287-моддасига мувофиқ Тармоқ корхоналарида ходимларнинг хизмат сафари билан боғлиқ харажатлар ўрнини қоплаш миқдорлари жамоа шартномалари ёки иш берувчи томонидан касба уюшма қўмиталари билан келишган ҳолда қабул қилинган ички ҳужжатларда белгилаб қўйилади.

2.1.4.18. Ўзбекистон Республикасидан ташқаридаги хизмат сафарлари учун тўланадиган компенсация тўловларини “Вазирликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотлар ходимларини Ўзбекистон Республикасидан ташқаридаги хизмат сафарлари учун маблағ бериш тартиби тўғрисида”ги Низомга мувофиқ (*Ўзбекистон Республикаси Адлия Вазирлигининг 2015 йил 19 ноябрдаги 2730-сонли билан рўйхатдан ўтказилган. Ўзбекистон Республикаси Молия Вазирлигининг 2015 йил 19 октябрдаги 92-сонли буйруғи билан тасдиқланган*) амалга ошириш.

2.1.4.19. Кўчма ва қатнаш тусидаги ишлар учун устама тўловлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 6 сентябрдаги 743-сонли қарори билан тасдиқланган “Кўчма ва қатнаш тусидаги ишлар билан боғлиқ устамалар тўлаш тартиби тўғрисидаги Низом”га ҳамда Меҳнат кодексининг 288-289-моддаларига мувофиқ тўланади.

2.1.4.20. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 6 сентябрдаги 743-сонли қарорининг 1-илоvasида келтирилган оғир ва ноқулай иқлим шароитли ҳудудларда ишловчи ходимлар меҳнатига ҳақ тўлашда туман коэффициентларини қўллаш ва қўшимча таътил кунлари берилишини таъминлаш.

2.1.4.21. Байрам кунлари (Янги йил, Наврўз, Мустақиллик куни, Конституция куни, Рамазон ва Қурбон ҳайтлари) муносабати билан ходимларни республикада белгиланган МҲЭКМнинг 2 бараваридан кам бўлмаган миқдорда мукофотлаш.

2.1.4.22. Ходим давлат ва жамоат мажбуриятларини бажариш вақтида иш жойи (лавозими) ва ўртача ойлик иш ҳақи сақланган ҳолда ишдан озод этилади. (МКнинг 282-моддаси)

2.1.4.23. Автотранспорт ҳайдовчилари меҳнатига ҳақ тўлашни Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2019 йил 23 январдаги 3130-рақам билан рўйхатга олинган “Автомобиль транспорт ҳайдовчилари меҳнатига ҳақ тўлашнинг умумий шартлари тўғрисида”ги Низомга мувофиқ амалга оширилишини таъминлаш.

2.1.4.24. Жамоа шартномалари орқали меҳнатга ҳақ тўлашни тартибга солиш, иш ҳақидан қонунчиликда кўзда тутилмаган ушлаб қолишларга йўл қўймаслик чораларини кўриш.

2.1.4.25. Илмий асосланган меҳнат меъёрларини ишлаб чиқиш учун шарт-шароит яратиш орқали меъёрий негизни ривожлантириш. Илғор халқаро тажриба асосида меҳнатни меъёрлаштириш ва унга ҳақ тўлаш соҳасида меҳнат нормалари ва қоидаларини ишлаб чиқиш.

2.1.4.26. Хўжалик ҳисобидаги ташкилотларда ходимлар меҳнатига ҳақ тўлашни ташкил этиш учун асос сифатида Ягона тариф сеткасининг оширилган тариф коэффициентларини белгилашни жамоа шартномалари орқали амалга ошириш.

2.1.4.27. Меҳнатга ҳақ тўлашнинг тариф тизимидан тарифсиз тизимларига ўтишни тармоқ касба уюшмаси республика кенгаши билан олдиндан келишиб олинишини ҳамда ходимларнинг энг муҳим самарадорлик кўрсаткичлари (КРІ)ни баҳолашга бошланғич касба уюшмаси ташкилоти сайланма органи вакиллари жалб этилишини таъминлаш. (Бош жамоа келишувнинг 36-банди)

2.1.4.28. Меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдорига риоя этилиши, меҳнатга ҳақ тўлаш тизимлари касаба уюшмаси кўмиталари билан келишувга биноан белгиланиши, иш ҳақидан қонунчиликда кўзда тутилмаган ушлаб қолишларга йўл қўйилмаслиги устидан давлат ва жамоатчилик назоратини ўрнатиш. (Бош жамоа келишувнинг 39-банди)

2.1.4.30. Иш берувчи томонидан иш ҳақини ва бошқа тўловларни тўлаш муддати бузилган тақдирда, уларни тўлов муддатидан кейинги кундан эътиборан то ҳақиқатда ҳисоб-китоб қилинган кунни ўз ичига олган муддатгача ҳар бир кечиктирилган кун учун Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг ўша вақтда амалда бўлган қайта молиялаштириш ставкасидан келиб чиққан ҳолда фоизлар (пулли компенсация) билан бирга тўланишини давлат ва касаба уюшмалари меҳнат инспекциялари томонидан назоратга олиш. (Бош жамоа келишувнинг 40-банди)

2.1.4.31. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 31 декабрь “Малакаларни баҳолаш тизимини тубдан такомиллаштириш ва меҳнат бозорини малакали кадрлар билан таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4939-сон қарори асосида касаба уюшмалари томонидан ходимларнинг меҳнат малака даражасини ҳисобга олган ҳолда иш ҳақи тўланилиши устидан тизимли жамоатчилик назорати ўрнатилиши (Бош жамоа келишувнинг 40-банди)

2.1.4.33. Юридик шахсларнинг тугатилиши ва қайта ташкил этилиши натижасида иш жойидан бўшатирилган ходимларнинг қонуний ҳуқуқларига риоя этилиши, уларни қайта ўқитиш, малакасини ошириш ва ишга жойлаштиришга кўмаклашиш.

2.1.4.34. Меҳнат кодексининг 281-моддаси биринчи қисмида назарда тутилган кафолатли қўшимча тўловлардан ташқари иш берувчи ходимларга жамоа шартномасида, шунингдек иш берувчи томонидан касаба уюшмаси кўмитаси билан келишилган ҳолда қабул қилинадиган ички ҳужжатларда, меҳнат шартномасида белгиланган бошқа кафолатли қўшимча тўловларни амалга ошириши шарт.

2.1.4.35. Иш берувчи ходимни меҳнат қилиш имкониятидан ғайриқонуний равишда маҳрум этишнинг барча ҳолларида у олмаган иш ҳақининг ўрнини унга қоплаши шарт. (МКнинг 320-моддаси)

2.1.4.36. Агар қайта тайёрлаш ёки малака ошириш ихтиёрий равишда амалга оширилса, иш берувчи қайта тайёрлаш ёки малака ошириш вақтида ходимнинг иш жойини (лавозимини) сақлаб қолади. Ходимнинг ўртача иш ҳақини сақлаб қолиш масаласи жамоа шартномасида, иш берувчи томонидан касаба уюшмаси кўмитаси билан келишилган ҳолда қабул қилинадиган ички ҳужжатда ёхуд меҳнат шартномаси тарафларининг келишувига кўра ҳал қилинади. (МКнинг 370-моддаси)

2.1.4.37. Умумий ўрта таълим ёки махсус, касб-ҳунар таълимини олганидан кейин ишга қираётган ўн саккиз ёшгача бўлган ходимлар учун, шунингдек ишлаб чиқариш таълими шартномаси бўйича таълим олган ходимлар учун жамоа шартномасига мувофиқ пасайтирилган ишлаб чиқариш нормалари белгиланиши мумкин. (МКнинг 419-моддаси)

2.1.5. Меҳнатни муҳофаза қилиш

2.1.5.1. Меҳнатни муҳофаза қилиш соҳасида:

а) Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилик талабларига риоя қилинишини, меҳнат муҳофазаси, саноат хавфсизлиги, атроф-муҳит муҳофазаси, давлат ва тармоқ стандартлари ҳамда меъёрларининг бажарилишини таъминлаш;

б) авария ҳолатларнинг олдини олиш бўйича амалий ва барча мавжуд чора-тадбирларни бажариш, улар содир бўлган ҳолатда эса-ходимлар саломатлиги, атроф-муҳит ва мол-мулкка таъсир оқибатларини юмшатиш чораларини кўриш;

в) тармоқ ходимларидан, корхоналар ишлаб чиқариш объектларида иш олиб борувчи пудратчилардан саноат хавфсизлиги, меҳнат ва атроф-муҳит муҳофазаси бўйича тармоқ миқёсида қабул қилинган норматив-ҳуқуқий ва норматив-техник ҳужжатларга риоя қилишларини талаб қилиш;

г) зарурат туғилганда жамиятнинг саноат хавфсизлиги, меҳнат ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш соҳасидаги сиёсатини қайта кўриб чиқиш, тузатишлар киритиш ва такомиллаштириш;

д) иш берувчилар томонида акционерлар ва меҳнат жамоаси олдида меҳнат ва атроф-муҳит муҳофазаси, хавфли ишлаб чиқариш объектларининг саноат хавфсизлиги соҳасидаги фаолият бўйича ҳисоботлар бериб борилишини таъминлаш;

2.1.5.2. “Ишлаб чиқаришда жароҳатланишнинг олдини олиш, саноат хавфсизлиги, меҳнат ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш ҳамда касбий хавфсизлик даражасини ошириш бўйича Тармоқ дастур”и ишлаб чиқилиши ва белгиланган муддатларда тўлиқ ҳажмда бажарилишини таъминлаш.

2.1.5.3. Қуйидагиларнинг амалга оширилишини таъминлаш:

а) хавфли ишлаб чиқариш объектларининг саноат хавфсизлиги соҳасида фаолият юритувчи корхона ва ташкилотлар учун саноат хавфсизлигининг умумий талаблари»га сўзсиз риоя қилинишини;

б) тасарруфдаги корхоналарда Ўзбекистон Республикасининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлари ва саноат хавфсизлиги талабларини белгиловчи меъёрий-техник ҳужжатлар, тегишли услубий ва ташкилий ҳужжатларнинг мавжудлигини;

в) иш берувчиларнинг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш бўйича шартномалар тузилишини (Ўзбекистон Республикасининг “Иш берувчиларнинг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш тўғрисида”ги Қонуни, Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 24 июндаги 177-сонли қарори);

г) хавфли ишлаб чиқариш объектларининг саноат хавфсизлиги бўйича ходимларни тегишли меъёрий ҳужжатларда ўрнатилган тартибда тайёрлаш ва аттестациядан ўтказиш, авария вазиятларни бартараф қилиш режа тадбирларини бажаришда цехлар, участкалар ва бригадаларнинг хизмат қилувчи ходимлари, фуқаролик муҳофазаси, ёнғин хавфсизлиги ва газдан қутқариш хизматларининг ўзаро аниқ ҳаракатланишлари бўйича мунтазам равишда ўқув-машқ машғулотларининг ўтказилишини;

д) тармоқ тизимидаги корхоналарда меҳнат муҳофазаси тадбирлари учун зарур бўлган ва жамоа шартномалари орқали белгиланадиган маблағларнинг ажратилишини (ишлаб чиқаришга сарфланадиган умумий харажатларнинг камида 0,2% миқдориди);

е) солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар тўлангандан сўнг қоладиган корхона фойдаси ҳисобидан, юридик ва жисмоний шахсларнинг ихтиёрий ажратмалари ва қонунчиликка мувофиқ бошқа тушумлар ҳисобидан меҳнат муҳофазаси жамғармасини яратиш (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 12 ноябрдаги 245-сонли қарори);

ж) мақоми бўйича корхонанинг асосий хизмат бўлинмаларига тенглаштирилган меҳнат муҳофазаси ва хавфсизлик техникаси, йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати (мутахассисларининг) фаолиятини касаба уюшма кўмитаси билан келишилган низомларга мувофиқ ташкил қилинишини;

к) ҳар бир иш ўрнида меҳнат шароитларининг меҳнатни муҳофаза қилиш талабларига мувофиқ бўлишини таъминлаши;

л) меҳнатни муҳофаза қилишга оид талабларга риоя этилиши устидан давлат назорати ва текширувини амалга оширувчи органларнинг кўрсатмаларини бажариши ҳамда касаба уюшмаларининг тақдимномаларини кўриб чиқиши;

м) тасарруфдаги корхоналарда ва унинг таркибий тузилмасида меҳнат муҳофазаси ҳолати устидан маъмурий-жамоатчилик назорати олиб боришини таъминлаш (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигидан 1996 йил 17 августдаги 273 сон билан рўйхатдан ўтган “Меҳнат муҳофазаси бўйича ишларни ташкил этиш тўғрисида”ги намунавий Низом асосида).

2.1.5.4. Ишлаб чиқаришда юз берган бахтсиз ҳодисаларда касб касалликларига чалинганда ёки ходимнинг соғлигига бошқача шикаст етказилганда иш берувчи томонидан бир йўла тўланадиган нафақалар ҳамда зарарларни қоплаш. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 11 февралдаги 60-сонли қарори билан тасдиқланган “Ходимларга уларнинг меҳнат вазифаларини бажариш билан боғлиқ ҳолда жароҳатланиши, касб касалликларига чалиниши ёки саломатлигининг бошқа хил шикастланиши туфайли етказилган зарарни тўлаш Қоидалари”да белгиланган миқдорларда ва тартибда тўлаш.

2.1.5.5. Хизмат вазифасини бажариш билан боғлиқ ҳолда шикастланиш, касб касалликларига чалиниши ёки саломатлигига бошқача зарар етиши сабабли ходим вафот этганда унинг оиласига олти йиллик ўртача иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда бир йўла нафақа тўлаш.

2.1.5.6. Ходимларини меъёрий ҳужжатларда кўзда тутилган кўйидаги кафолатлар билан таъминлаш:

- касблар ва лавозимлар рўйхатига мувофиқ, шунингдек хизмат вазифалари юзасидан доимий равишда объектларга чикувчи акциядорлик жамияти, корхоналар ижроия аппаратининг масъул ходимларига махсус кийим, махсус пойабзал ва бошқа шахсий ҳимоя воситаларини бепул бериш;

- санитария-маиший хоналарни талаб даражасида сақлаш;

- иш ўринларини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йил 15 сентябрдаги 263-сонли қарори билан тасдиқланган “Меҳнат шароитлари ва асбоб-ускуналарнинг жароҳатлаш хавфи бўйича иш жойларини аттестациядан ўтказиш тартиби тўғрисидаги Низом”га мувофиқ ҳар беш йилда камида бир марта иш жойларини меҳнат шароитлари бўйича аттестациядан ўтказиш;

- иш юзасидан ювиниш тақозо этиладиган ишларда-белгиланган нормаларда бепул совун бериш;

- “Сут истеъмол қилиш тавсия қилинадиган ишлар рўйхати”га асосан бепул сут ёки унга тенглаштирилган озиқ-овқат маҳсулотлари бериш.

2.1.5.7. Касаба уюшмаси Республика Кенгаши билан ҳамкорликда қуйидагиларни амалга ошириш:

- жойларда юз берган бахтсиз ҳодиса ва аварияларни амалдаги Низомга мувофиқ текширилишида жамоатчи вакилларнинг иштирок этишини таъминлаш;

- ходимларнинг меҳнат муҳофазаси ва саноат хавфсизлиги масалалари бўйича ўқитилишини ҳамда уларнинг шу масалалар бўйича йўриқномалар, қоидалар ва нормаларга оид билимлари текширилишини ташкил қилиш;

- меҳнат муҳофазасига оид норматив-техник ҳужжатларнинг Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2000 йил 7 январдаги 870-сон билан рўйхатдан ўтказилган “Меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича йўриқномаларни ишлаб чиқиш тўғрисида”ги Низом асосида қайта кўриб чиқилишини ташкил қилиш, корхона ва ташкилотларни мазкур ҳужжатлар билан таъминлаш ва жойларда уларга риоя қилинишини назорат қилиб бориш;

- меҳнат муҳофазаси ва саноат хавфсизлиги бўйича корхоналардаги илғор тажрибаларни ўрганиш ва уларни кенг жорий қилиш;

- меҳнат муҳофазаси бўйича жамоат назоратини энг яхши ташкил қилиш бўйича кўрик-танлов ўтказиш ва ҳар йил якуни бўйича унинг натижаларини кўриб чиқиш;

- ҳар бир корхонада меҳнат муҳофазаси бўйича битим тузилишини таъминлаш.

2.1.5.8. Ходимларнинг тиббий кўриқдан ўтказилишини таъминлаш (МКнинг 360-моддаси, “Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида”ги қонуннинг 17-модда).

2.1.5.9. Регресс даъволари бўйича зарарларни қоплаш тўловларини ўз вақтида ҳисоблаш ва амалга ошириш.

2.1.5.10. Ишлаб чиқариш ва ижтимоий соҳа объектларини ўз вақтида кузги-қишки мавсумга тайёрлаш чораларини кўриш.

2.1.5.11. Касаба уюшма ташкилотининг сайланма органига меҳнат муҳофазаси бўйича тузилган битимнинг бажарилиши тўғрисида ахборотлар бериш.

2.1.5.12. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 1995 йил 18 декабрда 196-рақам билан рўйхатдан ўтказилган “Меҳнат муҳофазаси бўйича вакил ҳақида”ги Низомга кўра меҳнат муҳофазаси бўйича сайланган вакилларнинг ўрнини сайлангандан сўнг бир ой ичида касаба уюшмаси қўмитаси иштирокида ташкил қилади.

2.1.5.13. Ўзбекистон Республикаси “Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида”ги Қонун (янги таҳрири)га мувофиқ меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича вакил этилган шахсга ўз зиммасига юклатилган вазифаларни бажариш учун ҳар ҳафтада камида икки соат иш вақти ажратилади ва бу вақт учун иш жойи (лавозими) бўйича ўртача ойлик иш ҳақи сақлаб қолинади.

2.1.5.14. Ходимлар учун меҳнат шароитларини яхшилаш борасида жонбозлик кўрсатган меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича вакилларни маънавий ва моддий жиҳатдан рағбатлантирилиб бориш ҳамда ҳар чорак якунига кўра мукофотлайди.

2.1.6. Ижтимоий имтиёзлар ва кафолатлар

2.1.6.1. Жамоа шартномаларида қуйидагиларга Меҳнат кодексида назарда тутилган барча тегишли имтиёзлар кафолатланади:

- қарамоғида икки ёки ундан ортиқ киши бўлган ходимларга;

- оиласида мустақил иш ҳақи олувчи бошқа шахслар мавжуд бўлмаган шахсларга;

- мазкур иш берувчидаги узоқ муддатли иш стажига эга бўлган ходимларга;

- ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда олий ва ўрта махсус, профессионал таълим ташкилотларида меҳнат шартномасига кўра тегишли мутахассислик бўйича ўз малакасини ошираётган ходимларга ҳамда ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда олий ва ўрта махсус, профессионал таълим ташкилотларини тамомлаган шахсларга ўқишни тамомлаганидан кейин мутахассислиги бўйича ишлаш шarti билан уч йил мобайнида;

- ушбу ташкилотда меҳнатда майиб бўлган ёки касб касаллигига учраган шахсларга;

- ногиронлиги бўлган шахсларга;

- 1941-1945 йиллардаги уруш қатнашчиларига ва имтиёзлар бўйича уларга тенглаштирилган шахсларга;

- меҳнатдаги ютуқлари учун рағбатлантиришларга эга бўлган ва интизомий жазоларга эга бўлмаган ходимларга;

- атом объектларидаги авариялар оқибатида келиб чиққан юқори радиациявий нурланиш билан боғлиқ бўлган нурланиш касаллигига ва бошқа касалликларга йўлиққан ёки шундай касалликларни бошидан кечирган шахсларга; ўзига нисбатан бошланган ногиронлигининг атом объектларидаги авариялар билан боғлиқлиги аниқланган ногиронлиги бўлган шахсларга; ушбу авариялар ва ҳалокатлар оқибатларини бартараф этиш иштирокчиларига, шунингдек мазкур объектлардан эвакуация қилинган ёки кўчирилган шахсларга ҳамда уларга тенглаштирилган бошқа шахсларга.

2.1.6.2. Ходим ёшга доир пенсия олиш ҳуқуқини берувчи иш стажига эга, бироқ талаб этиладиган ёшга етишига 2 йил ва ундан кам муддат колганида, у билан меҳнат шартномаси иш берувчи томонидан Меҳнат кодексининг 161-моддаси иккинчи қисми 2-банди, 168-моддаси биринчи қисми 5 ва 9-бандларига мувофиқ бекор қилинган тақдирда, ходимга Меҳнат кодексда бериладиган барча тўловлар ва имтиёзлар берилиши кафолатланади.

2.1.6.3. Қўйидаги ҳолларда ходимларга бир йўла моддий ёрдам бериш:

- ходимларнинг биринчи никоҳ тўйида Ўзбекистон Республикасида белгиланган МҲЭKMнинг камида 10 баравари миқдорида;

- яқин қариндошлари (ота-онаси, турмуш ўртоғи, фарзандлари) вафот этганда Ўзбекистон Республикасида белгиланган МҲЭKMнинг камида 5 баравари миқдорида (агарда корхонада оиланинг бир нечта фарзандлари ишлаётган бўлса моддий ёрдам уларнинг бирига тўланади);

- ишлаётган уруш фахрийлари ва уларга тенглаштирилган шахсларга “Хотира ва кадрлаш куни” муносабати билан Ўзбекистон Республикасида белгиланган МҲЭKMнинг камида бир баравари миқдорида;

- тармоқ тизимида 20 йилдан ортиқ ишлаган, ҳозирги пайтда ишламаётган меҳнат фахрийлари ва пенсионерларга “Мустақиллик” байрами муносабати билан молиявий имкониятлардан келиб чиққан ҳолда Ўзбекистон Республикасида белгиланган МҲЭKMнинг камида бир баравари миқдорида.

2.1.6.4. Кам таъминланган оилаларга янги ўқув йили арафасида ҳар бир ўқувчига харид қилинадиган дарсликлар, ўқув қуроллари ва формалар қийматини қоплаш учун Ўзбекистон Республикасида белгиланган МҲЭKMнинг камида бир баравари миқдорида моддий ёрдам кўрсатиш.

2.1.6.5. Молиявий имкониятлардан келиб чиққан ҳолда ходимларнинг қўйидаги харажатларини компенсация қилиш:

ходимларнинг қишги мавсумга харид қиладиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари қийматини қоплаш;

компенсация тўловларининг миқдори молиявий имкониятлардан келиб чиққан ҳолда жамоа шартномалари орқали белгиланади.

2.1.6.6. Мураккаб жарроҳлик операцияларига ва стационар даволанишга муҳтож ходимлар учун тиббий хизмат харажатларининг тўлиқ ёки қисман қийматини тўлаш (тегишли ҳужжатлар тақдим этилганда).

2.1.6.7. Уруш ва меҳнат ногиронлари, байналминалчи жангчилар, сурункали беморлар ва Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ташқарида даволанишга (МДХ давлатларида) ўта муҳтож ходимлар учун санатория-курортларига бориб келиш йўлкира харажатларининг ярмини қоплаш.

2.1.6.8. Ходим ва унинг яқин қариндошлари вафот этганда дафн маросимлари учун корхона ҳисобидан транспорт хизматини кўрсатиш.

2.1.6.9. Ходимнинг-тизимдаги кўп йиллик меҳнатини, жамият ривожига қўшган хиссасини инобатга олган ҳолда, билим ва тажрибаларини эъзозлаш, шунингдек, ижтимоий ва иқтисодий қўллаб-қувватлаш мақсадида, аёллар-55 (54) ёш, эркаклар-60 ёшга тўлган кунидан бошлаб 1(бир) ой муддатда меҳнат шартномасини бекор қилиш (ишдан кетиш) ҳақида мурожаат этган тақдирда, уларга тармоқ тизимида ишлаган ҳар бир йили учун лавозим окладининг 50% миқдоридан (фақат бир марта) бир йўла нафақа тўланади.

Шунда 1 (бир) ой муддат деганда 30 (ўттиз) календарь кунини деб тушунилади.

Мазкур имтиёз фақат бир мартаба қўлланилади. Ходим билан меҳнат муносабатлари бекор қилингандан сўнг қайта жамият ва таркибий тузилмаларига ишга қабул қилинганда ушбу имтиёз тадбиқ этилмайди.

Иш берувчининг айби билан мазкур имтиёз қўлланилмаган ходим бир йил муддат ичида мурожаат қилган тақдирда тўлаб берилади.

2.1.6.10. Тармоқ тизимидаги корхона ва ташкилотларда камида 20 йил ишлаб пенсияга чиққан ва ишламаётган пенсионерларнинг пенсияларига молиявий ҳолатдан келиб чиққан ҳолда тегишли Низомга мувофиқ ҳар ой қўшимча тўлов тўлаш.

2.1.6.11. Юбилей ёшига етган (50, 55(аёллар) ва 60 ёш) ходимларни стажидан келиб чиқиб бир лавозим окладигача бўлган миқдорда бир йўла рағбатлантириш.

2.1.6.12. Молиявий имкониятлар инобатга олинган ҳолда Кузатув кенгаши қарори билан соф фойда ҳисобидан малакали кадрларни, тақлиф этилган ходимларни ва ёш иқтидорли ходимларни кўнимлилигини таъминлаш учун иккиламчи бозордан ёки қурувчи ташкилотлардан уй-жой сотиб олиб бериш мақсадида “Уй-жой фондини” ташкил этиш.

2.1.6.13. Ходимлар сони ёки штатлар қисқартирилиши муносабати билан тармоқ корхоналаридан ишдан бўшатиш ва белгиланган тартибда ишсиз деб тан олинган ходимларга уларнинг ишсизлик даврида, лекин ишдан бўшатишдан кейин икки йилгача тармоқ тизимидаги даволаш ва соғломлаштириш муассасаларидан ҳамда болалар оромгоҳларидан фойдаланиш имкониятларини сақлаб қолиш.

2.1.6.14. Корхона тугатилиши ёки қайта ташкил этилиши, ходимлар сони ёки штатлар қисқартирилиши муносабати билан тармоқ корхоналаридан ишдан бўшатиш, қарамоғида 2 ва ундан ортиқ киши бўлган ёки оиласида мустақил иш ҳақи оладиган кишилар бўлмаган ходимларга бир йўла моддий ёрдам бериш. Моддий ёрдам миқдори жамоа шартномалари орқали белгиланади.

2.1.6.15. Тармоқ тизимидаги ижтимоий ва соғлиқни сақлаш муассасаларини (санатория-профилакториялар, пансионатлар, дам олиш зоналари, болалар оромгоҳлари, тиббий муассасалар ва ҳ.к.) сақлаш, таъмирлаш ва моддий-техник базасини мустаҳкамлаш учун жамоа шартномаси ёки маъмурият ва касаба уюшма кўмитасининг қўшма-қарори орқали белгиланган миқдорларда маблағлар ажратилишини таъминлаш.

2.1.6.16. Оғир хасталикка чалинган тармоқ тизимида 10 йилдан ортиқ меҳнат қилган ёлғиз пенсионерларнинг стационар даволаниш харажатларини корхона маъмурияти ва касаба уюшма кўмитаси томонидан аниқланган миқдорларда қоплаш.

2.1.6.17. Ходимлар ва уларнинг оила аъзоларини санаторияларда, санаторий-профилакторийларда, дам олиш масканларида ҳамда болаларни оромгоҳларда соғломлаштириш учун корхоналар молиявий имкониятларидан келиб чиққан ҳолда маблағ ажратиш. Маблағларни ажратиш тартиби ва миқдори жамоа шартномалари орқали белгиланади.

2.1.6.18. Тармоқ тизимида камида 10 йил ишлаб тармоқ корхоналаридан пенсияга чиққан, ишламаётган пенсионерларга йўлланма қийматини қисман тўлаш шarti билан корхона имкониятларидан келиб чиққан ҳолда имтиёзли йўлланмалар ажратиш. Бунда

йўлланма қийматининг қисман тўланадиган миқдори касаба уюшма кўмитаси билан келишилган ҳолда корхона маъмурияти томонидан белгиланади.

2.1.6.19. Ходим вафот этганда унинг оиласига Республикада белгиланган МХЭКМнинг 10 бараваридан кам бўлмаган миқдорда ва тизимда ишлаб турган даврда пенсияга чиққан пенсионер вафот этганда Республикада белгиланган МХЭКМнинг 2 бараваридан кам бўлмаган миқдорда бир йўла моддий ёрдам бериш.

2.1.6.20. Вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлик варақалари бўйича қуйидаги миқдорларда нафақа тўлаш:

- иккинчи жаҳон уруши иштирокчилари, байналминал-жангчилар ва уларга тенглаштирилган шахслар, қарамоғида 16 ёшга етмаган (18 ёшгача ўқувчилар) уч ва ундан ортиқ фарзанди бўлган шахслар, Чернобил АЭС ҳалокати оқибатларини тугатишда иштирок этганлар ва шу ҳалокат натижасида радиактив зарарланган зоналардан эвакуация қилингандир ва кўчирилганлар, оғир касалликларга (ўткир лейкоз, аденома, саратон) дучор бўлганлар, ҳарбий хизматни ядровий полигонлар ва бошқа радиактив-ядровий объектларда ўтаган пенсия ёшидаги ногирон-ходимларга, шунингдек меҳнат жароҳати ва касбий касаллик оқибатида вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлик бўлган ходимларга – тўлиқ иш ҳақи миқдорида;

- ижтимоий аҳамиятга эга бўлган касалликлар бўйича рўйхатда турган ходимларга умумий иш стажига боғлиқ ҳолда – иш ҳақининг 60%дан 100%гача;

- бошқа ҳолатларда умумий иш стажига боғлиқ ҳолда – иш ҳақининг 60%дан 80%гача.

2.1.6.21. Ҳомиладор аёлларнинг декрет таътиллари (туғишгача ва туғишдан кейин) учун корхоналар ҳисобидан ҳақ тўлаш.

2.1.6.22. Жамоа шартномасининг амал қилиш муддати даврида объектив сабабларга кўра зарурият юзага келган ҳолларда иш берувчи билан ходимларнинг вакиллик органи (касаба уюшма кўмитаси) корхонани ишлаб чиқариш ва хўжалик фаолиятининг йил якуни бўйича натижаларини, молиявий-иқтисодий имкониятларни инобатга олган ҳолда жамоа шартномасига киритилган ижтимоий имтиёزلарни ўрнатилган тартибда ва меҳнат жамоаси конференциясининг қарорига асосан қайта кўриб чиқиш ҳуқуқига эга.

2.1.7. Ижтимоий шериклик. Касаба уюшмаси фаолиятининг кафолатларига риоя этилиши.

2.1.7.1. Жамият касаба уюшма Республика Кенгашини тармоқ ходимларининг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ифодаловчи ягона вакили сифатида тан олади.

2.1.7.2. Корхоналар касаба уюшма кўмиталари ўз фаолиятларини амалга оширишлари учун Ўзбекистон Республикаси “Касаба уюшмалари тўғрисида”ги Қонунида (06.12.2019 й. ЎРҚ 588-сон, 18-модда) белгиланган мажбуриятларнинг бажарилиши таъминланади.

2.1.7.3. Асосий ишидан озод қилинмаган касаба уюшма сайланма органлари аъзоларига жамоат ишларини бажариш учун ўртача иш ҳақларини сақлаган ҳолда касаба уюшмаларига оид мажбуриятларни бажариш вақти иш ҳафтаси соатлари сонининг 30 фоизидан кам бўлмаслиги таъминланади (*Ўзбекистон Республикаси “Касаба уюшмалари тўғрисида”ги Қонунининг 18-моддаси*).

2.1.7.4. Асосий ишидан озод қилинган касаба уюшма органлари ходимларига (асосий ишидан озод қилинган касаба уюшма кўмитаси раиси ва кўмита ходимлари) моддий рағбатлантириш, хўжалик фаолиятининг асосий натижалари учун мукофотлар, рағбатлантириш, сувсизлик ва район коэффиценти ҳамда бошқа қўшимча тўловларни

корхона маблағлари ҳисобидан тегишли раҳбарлар, мутахассислар ва хизматчиларга тўланадиган миқдорларда тўлаш.

2.1.7.5. Ўзбекистон Республикасининг “Касаба уюшмалари тўғрисида”ги қонунига мувофиқ (16-модда) касаба уюшма сайланма органларидаги лавозимларга сайланганликлари туфайли асосий ишидан озод қилинган ходимларга сайлов ваколатлари тугагандан сўнг аввалги ўз ишини (лавозимини) ёки шунга тенг келадиган бошқа иш (лавозим) бериш.

2.1.7.6. Ўзбекистон Республикасининг “Касаба уюшмалари тўғрисида”ги қонунига (18-модда) мувофиқ қуйидаги мақсадлар учун корхона ва ташкилотлар касаба уюшма қўмиталари ҳисобига ҳар ойда корхона ва ташкилотлар меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг камида 1% миқдоридида маблағлар ўтказилишини таъминлаш:

- маданий-оммавий, жисмоний тарбия ва спорт-соғломлаштириш тадбирларини амалга ошириш ва ривожлантириш учун;

- тармоқ ходимларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш ва моддий ёрдам кўрсатиш учун;

- уруш ва меҳнат фахрийлари, кўп болали ва кам таъминланган oilалар ҳамда даволанишга муҳтож ходимларни зарурат туғилганда керакли санаторий-курорт йўлланмалари билан таъминлаш учун;

(Бунда ўтказиладиган маблағларнинг юқоридаги мақсадлар учун сарфланиш миқдорлари жамоа шартномаларида белгилаб қўйилади).

2.1.7.7. Касаба уюшма қўмиталари раислари ва ходимларининг иш ҳақлари учун касаба уюшма бюджетидан сарфланадиган маблағлар етишмаганда уларнинг иш ҳақлари учун тўланадиган маблағларнинг етишмаётган қисмини корхона ҳисобидан қоплаш учун мақсадли маблағ ажратиш.

2.1.7.8. Ишлаб чиқаришдаги асосий ишидан озод қилинмаган меҳнаткашлар вакилларига интизомий жазо чораларини қўллаш, улар билан иш берувчи ташаббусига кўра меҳнат шартномасини бекор қилиш амаллари Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодекси, Ўзбекистон Республикасининг “Касаба уюшмалари тўғрисида”ги қонуни ҳамда Халқаро Меҳнат Ташкилотининг “Корхоналарда меҳнаткашлар вакиллари ва уларга бериладиган ҳуқуқлар тўғрисида”ги 135-Конвенциясида назарда тутилган чекловларга риоя қилинган ҳолда амалга оширилади.

2.1.7.9. Касаба уюшма органларига сайланган ходимларни уларнинг сайлов ваколатлари тугагандан сўнг 2 йил давомида иш берувчининг ташаббуси билан ишдан бўшатилишига (корхона тугатилиши ёки ходим томонидан амалдаги қонунчиликка мувофиқ ишдан бўшатилишига асос бўлувчи хатги-ҳаракатлар бундан мустасно) йўл қўймаслик. (Ўзбекистон Республикасининг “Касаба уюшмалари тўғрисида”ги қонуни, 17-модда).

Касаба уюшмаларининг меҳнат муҳофазаси бўйича ваколатли вакиллари этиб сайланган ходимлар ва меҳнат низолари комиссияси аъзолари меҳнат жамоасининг вакиллик органи аъзоларига тенглаштирилади ва уларга мазкур келишувда белгиланган ҳуқуқ, кафолат ва имтиёзлар татбиқ этилади.

2.1.7.10. Тармоқ тизимида фаолият юритаётган ва касаба уюшма ташкилоти тузилмаган ҳамда янги ташкил этилаётган хўжалик юритувчи субъектларда касаба уюшма ташкилотини тузишда ўз ваколати доирасида касаба уюшмаси Республика Кенгашига амалий ёрдам кўрсатади.

2.1.7.11. Санаторий-профилакторийлар, тиббий муассасалар, болалар оромгоҳлари, пансионатлар, дам олиш уйлари ва бошқа ижтимоий соҳа объектларини сотиш, фаолиятларини ўзгартириш ёки бошқаларга бериш масалаларини имкон даражасида касаба уюшма ташкилоти сайланма органининг фикрини инобатга олган ҳолда ҳал қилиш.

2.1.7.12. Ходимларнинг розилиги билан ва ёзма аризасига мувофиқ корхона бухгалтерияси орқали ихтиёрий касаба уюшма аъзолик бадалларини нақд пулсиз йиғиш системаси ташкил қилинишини ҳамда йиғилган аъзолик бадалларини касаба уюшма кўмитасининг тегишли ҳисоб рақамига ўтказилишини таъминлаш.

2.1.7.13. Корхона ҳисоб рақамида маблағ етарли бўлмаган ҳолларда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2012 йил 15 мартда 2342-рақам билан рўйхатга олинган “Хўжалик юритувчи субъектларнинг банк ҳисоб варақаларидан пул маблағларини ҳисобдан чиқариш тартиби тўғрисидаги Йўриқнома”га мувофиқ касаба уюшма аъзолик бадаллари ижро тўлов ҳужжатлари бўйича пропорция асосида ҳисобдан чиқариладиган маблағлар қаторига киритилишини таъминлаш.

2.1.7.14. Касаба уюшмалари муассислигидаги босма нашрларга обунани ташкил этишда корхона касаба уюшмасига кўмаклашиш.

2.2. Республика Кенгашининг мажбуриятлари

2.2.1. Ишлаб чиқариш вазифаларини бажариш, ижтимоий-иқтисодий масалаларни ҳал қилиш, соғлом ва хавфсиз меҳнат шароитларини яратишга меҳнат жамоаларини сафарбар қилишда ўз ваколатлари доирасида хўжалик органлари билан ҳамкорликда иш олиб бориш ва уларга кўмаклашиш.

2.2.2. Тармоқ тасарруфидаги касаба уюшмалари фаолиятида соҳа ходимлари ва фарзандлари учун санаторийлар, болалар оромгоҳларига ижтимоий солиқ тушумлари ва касаба уюшмаси аъзолик бадаллари маблағлари ҳисобидан харид қилинадиган йўлланмаларни белгиланган тартибда ажратилишини назорат қилиш.

2.2.3. Санаторий-курорт муассасалари ва дам олиш масканларига ижтимоий солиқ тушумлари ва касаба уюшмаси аъзолик бадаллари маблағлари ҳисобидан бериладиган йўлланмаларни Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раёсати томонидан тасдиқланган йўлланмалар бўйича йўриқномага риоя қилинган ҳолда берилишини таъминлаш.

2.2.4. Корхона ва ташкилотлар касаба уюшма кўмиталарига касаба уюшма бюджети маблағларидан оқилона (рационал) фойдаланишда амалий ва услубий ёрдам кўрсатиш.

2.2.5. Касаба уюшма бюджетининг корхоналар касаба уюшма кўмиталари томонидан белгиланган мақсадлар бўйича бажарилишини таъминлаш ва назорат қилиш.

2.2.6. Меҳнатга ҳақ тўлаш, кўшимча тўловлар ва имтиёзлар, иш ва дам олиш вақтлари бўйича меъёрий ҳужжатларни ишлаб чиқишда иштирок этиш.

2.2.7. Янги объектларни эксперт комиссиялари томонидан қабул қилиш, шунингдек, бахтсиз ҳодисаларни текшириш ишларида иштирок этиш учун ўз вакилларини жўнатиш.

2.2.8. Меҳнат муҳофазаси, хавфсизлик техникаси ва саноат санитарияси бўйича қоидалар ва бошқа меъёрий ҳужжатлар ишлаб чиқишда иштирок этиш.

2.2.9. Иш берувчи томонидан меҳнат қонунчилиги ва меҳнат ҳуқуқига оид бошқа меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларга риоя қилинишини, шунингдек мазкур келишувдаги мажбуриятларнинг бажарилишини назорат қилиш.

2.2.10. Ижтимоий-меҳнат кафолатлари ва меҳнатга ҳақ тўлаш шартларини таъминлаш, иш вақти режими ва дам олиш вақти, меҳнатни муҳофаза қилиш ва ходимларни саломатлигини сақлаш масалалари бўйича иш берувчилар билан музокаралар олиб бориш ва ўз вақтида таклифлар киритиш.

2.2.11. Қуйидагиларда иштирок этиш:

- меҳнат муҳофазаси ва саноат хавфсизлиги бўйича касаба уюшма фаолларининг ўқишлари, семинарлари ва кенгашларини ўтказишда;

- меҳнат муҳофазаси ва саноат хавфсизлиги ҳолати бўйича вазирлик томонидан ўтказиладиган комплекс текширувларда;

- ходимларнинг меҳнат муҳофазаси ва саноат хавфсизлиги бўйича билимларини текширувчи комиссия ишида;

- Ўзбекистон стандартлаштириш, метрология ва сертификатлаштириш агентлигининг 2021 йил 6 майдаги 05-1288-сон қарорига асосан тасдиқланган “Хизматчиларнинг асосий лавозимлари ва ишчилар касблари классификатори” (ХАЛИКК-2020) асосида корхоналарда хизматчилар лавозимлари ва ишчилар касбларининг тармоқ тариф-малака маълумотномаларини, лавозим йўриқномаларини ишлаб чиқиш, тасдиқлаш ва жорий қилишда, шунингдек уларнинг меҳнатини меъёрлаштириш масалаларида.

2.2.12. Корхоналарда хавфсиз ва соғлом меҳнат шароитларига риоя қилиниши юзасидан жамоатчилик назоратини амалга ошириш, меҳнат муҳофазаси ва хавфсизлик техникаси ишларини яхшилашга қаратилган тақлифлар тайёрлаш.

2.2.13. Корхоналар касаба уюшма кўмиталарига меҳнат муҳофазаси бўйича жамоатчилик назоратини амалга оширишда, меҳнат муҳофазаси комиссиялари аъзолари ва жамоатчи вакилларни ўқитишда амалий ва услубий ёрдам кўрсатиш.

2.2.14. Иш ҳақидан қарздорлик юзага келганда «Иш ҳақини ўз вақтида тўланиши устидан жамоатчилик назоратини амалга ошириш бўйича касаба уюшмаларининг ҳаракат тартиби»да кўзда тутилган чора-тадбирларнинг амалга оширилишини таъминлаш.

2.2.15. Мулкдор ёки унинг манфаатини ифодаловчи орган олдида меҳнат қонунчилигини бузаётган ва мазкур келишувдаги мажбуриятларни бажармаётган иш берувчилар билан тузилган контрактни бекор қилиш тақлифини киритиш.

2.2.16. Корхоналарда меҳнат ва технологик интизом мустаҳкамланишига, ички меҳнат тартибига риоя қилинишига ва меҳнат унумдорлигини оширишга кўмаклашиш.

2.2.17. Ёлланма ишчилар онгида “Ўзтрансгаз” АЖ ва унинг таркибидаги корхона ва ташкилотлар мулкни сақлаш, моддий бойликлар ва ишлаб чиқариш ресурсларини тежаш тушунчаларини шакллантириш ишларини амалга ошириш.

2.2.18. Меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш, меҳнат қонунчилиги, меҳнат муҳофазаси ва хавфсизлик техникаси масалалари бўйича касаба уюшма фаолларининг малакасини ошириш, ўқув семинарлари ва курслари ташкил қилиш, ўтказиш.

2.2.19. Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 28 январдаги ПФ-60 сонли Фармони билан тасдиқланган 2022-2026 йилларга мўлжалланган “Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси дастури”да белгиланган вазифалар ижросини таъминлашда ушбу келишув имкониятларидан кенг фойдаланиш.

2.2.20. Касаба уюшмаларининг меҳнат қонунчилиги талаблари бузилган ҳолатлар бўйича киритган тақдимномаларини иш берувчилар (уларнинг бирлашмалари) кўриб чиқмаганда ёки ундаги талабларни бажаришни асоссиз рад этганда давлат меҳнат инспекциясига қонуний ваколатларни қўллаган ҳолда бажарилишини таъминлаш юзасидан тақлифлар киритиш.

2.2.21. Меҳнат бозорини тартибга солиш соҳасида қонун билан ўрнатилган тартиб устидан назорат самарадорлигини ошириш, шу жумладан, касаба уюшмалари инспекцияларининг иштирокини кенгайтириш йўли билан.

2.2.22. Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг VIII Курултойи қарорларидан келиб чиққан ҳолда иш берувчи ва касаба уюшма кўмитаси биргаликда куйидагиларни амалга ошириш:

- бир хил қийматдаги меҳнат учун тенг ҳақ тўлаш принципини амалга оширишга ҳар томонлама кўмаклашиш;

- ижтимоий йўналтирилган Дастурларни ишлаб чиқиш ва амалга оширишга кўмаклашиш;

- иш берувчилар томонидан иш ҳақининг кафолатланган энг кам миқдорига оғишмай риоя қилиниши устидан жамоат назоратини ўрнатиш;

- касаначилар, вақтинчалик мавсумий ходимлар, шунингдек ходимларнинг бошқа ижтимоий ночор тоифалари манфаатларини ҳимоя қилиш;

- тармоқ корхонаси банкротга учраши ёки қайта ташкил этилиши натижасида ишсиз қолган ходимларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш.

2.2.23. Корхоналар ва ташкилотлар жамоа шартномаларини жамоатчилик экспертизасидан ўтказиш.

2.2.24. Корхона ва ташкилотларда касаба уюшма фаоллари ва аъзоларига Ўзбекистон Республикасининг “Касаба уюшмалари тўғрисида”ги қонунини мазмун-моҳиятини тарғиб қилиш ва етказиш мақсадида жойларда амалий ўқув-семинарлар ташкил қилиш.

III. Бўлим. Тарафларнинг биргаликдаги мажбуриятлари

3.1. Мамлакат миқёсида ҳар йили қабул қилинадиган ижтимоий йўналишдаги Давлат дастурларини амалга ошириш бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқиш ва уларнинг ижросини таъминлаш.

3.2. Ижтимоий меҳнат муносабатларини жамоа-шартномавий тартибга солиш ва меҳнат соҳасидаги ўзаро муносабатларни ижтимоий шерикчилик тамойили асосида ривожлантириш, ўзаро манфаатларни ва тенг ҳуқуқлилиқни ҳурмат қилиш, меҳнат қонунчилиги ва меҳнат ҳуқуқига оид бошқа меъёрий ҳужжатларга риоя қилиш.

3.3. Ходимлар ва ишламаётган пенсионерлар учун меҳнат қонунчилиги ва меҳнат ҳуқуқига оид бошқа меъёрий ҳужжатларда ҳамда мазкур келишувда белгиланган ижтимоий имтиёзлар ва кафолатларнинг бажарилишини таъминлаш.

3.4. Қуйидаги йўналишлар бўйича ҳамкорликда чоралар кўриш:

- ходимлар ва уларни оилаларининг турмуш даражасини ошириш;

- ҳавфсиз ва соғлом меҳнат шароитларини яратиш;

- меҳнатни ташкил қилиш ва унга ҳақ тўлаш тизимини такомиллаштириш.

3.5. Корхоналар, бўлинмалар ва касаба уюшма ташкилотлари раҳбарлари ҳамда иш берувчилар учун халқаро ва миллий меҳнат стандартлари, меҳнат соҳасида ижтимоий шериклик, меҳнатни муҳофаза қилиш ва меҳнат муносабатларига оид масалаларни тартибга солиш мавзулари бўйича ўқув-семинарлар ташкил қилиш.

3.6. Ижтимоий йўналтирилган давлат дастурларини амалга ошириш ишларида фаол иштирок этиш, кам таъминланган болали аёлларни, ишлаётган оналарни ижтимоий муҳофаза қилиш ва қўллаб қувватлашнинг қонун ҳужжатларида кўзда тутилган чоралари амалга оширилишини таъминлаш.

3.7. Маҳаллалардаги ёлғиз кексалар, пенсионерлар, ногиронлар, кам таъминланган ва кўп болали оилаларга моддий ёрдам кўрсатиш учун ҳар йили Наврўз ва Мустақиллик байрамлари арафасида жойларда ўтказиладиган мақсадли умумхалқ хайрия ҳашарларида фаол иштирок этиш.

3.8. Тармоқ тизимида узоқ йиллар ишлаб (камида 10 йил) тармоқ корхоналаридан пенсияга чиққан ишламаётган пенсионерларни, меҳнат фахрийлари, ўзгалар парваришига муҳтож ёлғиз пенсионерлар ва ногиронларни ҳар йили расмий байрам арафаларида ҳолидан хабар олиш, моддий ва ижтимоий кўмаклашиш, туғилган кунларида табриклаш, корхона жамоаси ҳаётида иштирокини таъминлаш ҳамда қўллаб-қувватлаш. (Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 28 декабрдаги “Ўзбекистон фахрийларни қўллаб-

қувватлаш “Нуроний” - жамғармаси фаолиятини янада такомиллаш- тириш чоратадбирлари тўғрисида”ги ПФ – 4906-сонли Фармони, 10-банд).

3.9. Ижтимоий тармоқлардаги саҳифалар ва ишонч телефонлари тармоғини кенгайтириш, сайёр қабулларни жорий этиш орқали ижтимоий-меҳнат масалалари юзасидан аҳоли билан Қайта алоқа механизми каналларини янада кўпайтириш.

3.10. Корхоналарда жамоа шартномаларининг тегишли йилни март ойидан кечиктирмай тузилишини таъминлаш.

3.11. Корхоналар жамоа шартномаларининг касаба уюшма Республика кенгаши раёсатининг қарори билан тасдиқланган “Жамоа шартномаларининг тармоқ макети”га мувофиқлигини таъминлаш.

3.12. Долзарб ижтимоий-иқтисодий муаммоларни муҳокама қилиш учун тармоқ касаба уюшма фаоллари ва иш берувчилар вакиллари билан давра суҳбатларини ташкил этиш.

3.13. Халқаро меҳнат стандартларининг мазмун-моҳиятини кенг тарғиб қилиш, уларнинг корхона ва ташкилотларда ижроси юзасидан биргаликда мониторинг ўрнатиш.

3.14. Корхоналарга касаба уюшма аъзоси бўлмаган янги ходимларни ишга қабул қилишда уларга касаба уюшмасига аъзо бўлишни таклиф этиш ва аъзолик афзалликларини асослаш.

3.15. Касаба уюшмалари ва иш берувчилар бирлашмаларининг қонуний ҳуқуқларига риоя этиш, уларнинг қонун ҳужжатларида белгилаб қўйилган тартибда тузилишига ва фаолият юритишига тўсқинлик қилинишига йўл қўймаслик.

3.16. Меҳнат тўғрисидаги қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатларни, меҳнат шартномасида назарда тутилган меҳнат шартларини қўлланилиши юзасидан келиб чиқадиган келишмовчиликларни ҳал этиш мақсадида икки томонлама тенглик асосида “Якка меҳнат низолари” комиссиясини тузиш.

3.17. “Якка меҳнат низолари” комиссияси фаолиятини қонунчилик ҳужжатлари ва Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши, Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси томонидан тасдиқланган (12.01.2015й. 20-66 “с” ва 15.01.2015й. 01-СП сонли қарорлар) Меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш вазирлиги билан келишилган ҳолда ишлаб чиқилган Низомга мувофиқ ташкил этилишини таъминлаш.

3.18. Юридик шахсларнинг тугатилиши ва қайта ташкил этилиши натижасида иш жойидан бўшатилган ходимларнинг қонуний ҳуқуқларига риоя этилиши, уларни қайта ўқитиш, малакасини ошириш ва ишга жойлаштиришга кўмаклашиш.

3.19. Меҳнат қонунчилиги бузилишининг олдини олиш борасида Республика Кенгаши ва Жамият билан тизимли ҳамкорлигини таъминлаш. (Бош келишувнинг 24-моддаси).

3.20. Хотин-қизлар ва эркакларни тенглигини таъминлаш борасида қуйидагиларни амалга ошириш:

- хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ва имкониятларни таъминлаш мажбуриятларини ташкилотлар ва уларни таркибий бўлинмаларининг ваколатли шахси зиммасига юклатиш;

- ишга қабул қилиш ва хизмат бўйича кўтаришда хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ва имкониятларни яратиш;

- хотин-қизлар ва эркаклар меҳнатига ҳақ тўлашда нотенгликни бартараф этиш.

3.21. Халқаро меҳнат стандартларининг мазмун-моҳиятини кенг тарғиб қилиш, уларнинг ташкилотларда ижроси юзасидан биргаликда мониторинг ўрнатиш.

IV. Бўлим. Аёллар меҳнاتини тартибга солиш. Аёллар ва оилавий вазифаларни бажариш билан машғул шахсларга бериладиган қўшимча имтиёз ва кафолатлар

4.1. Тарафлар меҳнат муносабатлари соҳасида камситмаслик, ҳуқуқ ва имкониятлар тенглиги, тенг аҳамиятли меҳнат учун тенг ҳақ тўлаш принципларига қатъий риоя этишни ўз зиммаларига оладилар.

4.2. Тарафлар аёлларнинг меҳнат ҳуқуқлари ва ижтимоий кафолатларини таъминлаш борасида Халқаро меҳнат ташкилотининг қуйидаги Конвенцияларига ғошимай риоя этадилар:

“Мажбурий меҳнат тўғрисида”ги 29-сонли Конвенция;

“Тенг аҳамиятли меҳнат учун эркаклар ва хотин-қизларга тенг ҳақ тўлаш тўғрисида”ги 100-сонли Конвенция;

“Оналикни муҳофаза қилиш тўғрисида”ги 103-сонли Конвенция;

“Мажбурий меҳнатни тугатиш тўғрисида”ги 105-сонли Конвенция;

“Меҳнат ва иш турлари соҳасида камситишлар тўғрисида”ги 111-сонли Конвенция.

4.3. Аёллар меҳнاتини тартибга солиш, аёллар ва оилавий вазифаларни бажариш билан машғул шахсларнинг ижтимоий – иқтисодий манфаатларини ҳимоялаш борасида корхоналарда жамоа шартномалари орқали Меҳнат кодексига кўзда тутилган қуйидаги кафолатларга риоя этилишини ҳамда имтиёзлар берилишини таъминлаш:

а) ҳомиладор аёллар учун (119, 129, 227, 392, 396, 398, 400, 404-моддалар);

б) икки ёшга тўлмаган фарзанди бор аёллар учун (227, 395, 405, 407-моддалар);

в) уч ёшгача фарзанди бор аёллар учун (119, 129, 242, 392, 396, 405, 409-моддалар);

г) ўн икки ёшга тўлмаган икки ва ундан ортиқ фарзанди ёки ўн олти ёшга тўлмаган ногирон фарзанди бор аёллар учун (242, 401-моддалар);

д) ўн олти ёшга тўлмаган ногирон болани тарбиялаётган ота-онанинг бири (васий, ҳомий) учун (399-модда);

е) ўн тўрт ёшга тўлмаган фарзанди ёки ўн олти ёшга тўлмаган ногирон фарзанди бор аёллар учун (96, 227, 396, 398-моддалар);

ж) болаларни онасиз тарбиялаётган шахслар учун (406 модда).

4.5. Фарзанди 3 ёшга тўлганга қадар унинг тарбияси билан машғул бўлган аёлларга уларнинг аризаларига мувофиқ қисман ҳақ тўланувчи таътиллار бериш.

4.6. Аёлларни хоҳишига кўра туғишгача ва туғишдан кейинги таътиллار тугагандан сўнг уларга уч ёшгача фарзанд тарбияси учун таътил бериш ва икки ёшгача қонунчиликда белгиланган тартибда, икки ёшдан уч ёшгача жамоа шартномасида белгиланган тартибда нафақа тўлаш.

4.7. Ҳомиладор аёлларнинг декрет таътиллари (туғишгача ва туғишдан кейин) учун корхоналар ҳисобидан ҳақ тўлаш. *Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2022 йил 20 сентябрдаги 515-сон қарорига асосан тасдиқланган “Давлат ижтимоий сўзуртаси бўйича ҳомиладорлик ва туғиш нафақасини тайинлаш ҳамда тўлаш тартиби тўғрисида” Низом асосида).*

4.8. Хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятларни таъминлаш мажбуриятларини ташкилотларнинг ва улар таркибий бўлинмаларининг ваколатли шахси зиммасига юклаш.

4.9. Ишга қабул қилишда ва хизмат бўйича кўтаришда хотин-қизлар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ҳамда имкониятларни яратиш.

4.10. Хотин-қизлар ва эркаклар меҳнатига ҳақ тўлашда нотенгликни бартараф этиш.

V. Бўлим. Ёшлар учун қўшимча имтиёзлар ва кафолатлар.

5.1. Тармоқ мутахассисликларининг устувор йўналишлари бўйича Олий ўқув юртларига контракт асосида ўқишга кирган талабаларнинг ўқиш харажатларини корхоналарнинг эҳтиёжларидан келиб чиққан ҳолда акциядорлик жамиятларининг кузатув кенгашлари қарорлари орқали ўқув контрактларини расмийлаштирган ҳолда қоплаш.

5.2. Олий ўқув юртларида контракт асосида ўқиётган фарзандларининг контракт тўловларини тўлаш, шунингдек сафарбарлик чакирув резервларидаги контракт тўловларини тўлаш учун ходимларга аризаларига мувофиқ қайтариш шарти билан вақтинчалик молиявий ёрдам кўрсатиш.

5.3. Ёш оилаларга турар-жой шароитларини яхшилаш мақсадида маълум бир миқдорини корхона томонидан қоплаб бериш шарти билан имтиёзли ссудалар (қарз) бериш. Ссуда бериш тартиби ва миқдори корхоналарнинг молиявий имкониятлари инобатга олинган ҳолда жамоа шартномалари орқали белгиланади.

5.4. Корхоналар фаолияти ва ривожланишида ёш мутахассисларнинг самарали иштирокини таъминлаш, шунингдек ёшларни ижтимоий ҳимоялаш масалаларини ҳал қилиш борасида қуйидагиларни амалга ошириш:

- бошқарув салоҳиятига эга бўлган иқтидорли ёш ходимларни таркибий бўлинмалар раҳбарлари ва сайланма касаба уюшма органлари раҳбарлари лавозимлари захираларига қабул қилиш амалиёти кенгайтирилишига кўмаклашиш;

- ёшлар билан ишлаш бўйича комиссиялар тузиш ва уларнинг фаолиятларини мувофиқлаштириб бориш;

- ёш мутахассислар ва ёш усталар кенгашини ташкил қилиш;

- “Устоз-шогирд” тизимини кенг жорий этиш ва таълим мусасасаларини битириб, янги ишга қабул қилинган ёшларни малакали ва тажрибали мутахассисларга бириктириб қўйиш ҳамда қўнимлилигини таъминлаш;

- ёш ходимлар, мутахассислар ва бошқалар ўртасида касб маҳорати бўйича танловлар ўтказиш;

- ёш оилалар аъзолари бўлган ходимларга ҳар томонлама ёрдам кўрсатиш;

- келишилган шартномалар асосида ўқув ишлари бўйича талабаларнинг малакавий стажировка ўтказишга шароит яратиш;

- талабаларнинг амалиёт дастурини бажаришда етакчи мутахассислар орасидан амалиёт раҳбарларини ажратиш ва зарурий шароитлар яратиш;

5.6. Корхоналарда жамоа шартномалари орқали ёшлар учун Меҳнат кодексида кўзда тутилган қуйидаги кафолатларга риоя этилишини ҳамда имтиёзлар берилишини таъминлаш:

- а) ўн саккиз ёшга тўлмаган ходимлар учун (222, 227, 228, 342, 343, 360, 411, 413, 412, 415, 420, 418, 417, 421-моддалар);

- б) ишни таълим билан бирга қўшиб олиб бораётган ходимлар учун (167, 222, 227, 228 383, 385, 384-моддалар);

- в) таълим муассасасини битирган ходимлар учун (96, 129, 167, 422-моддалар).

5.7. Қонун ҳужжатларига мувофиқ ва мазкур келишув мақсадларида:

а) 30 ёшдан ошмаган ходимлар (30 ёшлилар ҳам) ёшлар деб ҳисобланадилар;

б) олий ёки ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасасини битирган, таълим муассасасини битиргандан кейин олган мутахассислиги бўйича уч йил ичида ишга кирган ва ишлаётганига 3 йилдан кўп бўлмаган 30 ёшдан ошмаган ходим ёш мутахассис ҳисобланади;

в) эр-хотиннинг иккиси ҳам 30 ёшдан ошмаган оила ёхуд фарзанд (бола) тарбиялаб вояга етказётган 30 ёшдан ошмаган ёлғиз отадан ёки ёлғиз онадан иборат бўлган оила, шу жумладан никоҳдан ажралган, бева эркак (бева аёл) ёш оила деб ҳисобланади.

5.8. Тизимдаги корхоналар фаолиятида ёш мутахассислар иштироки самарасини янада ошириш ҳамда ёшларни ижтимоий ҳимоя масаласи ечимини топиш мақсадида тарафлар қуйидагиларга келишиб олдилар:

- Халқаро Меҳнат Ташкилотининг “Ишга қабул қилиш учун энг кичик ёш тўғрисида”ги 138-сонли ва “Болалар меҳнатининг оғир шакллари тақиқлаш ва йўқ қилишга доир шошилиш чоралар тўғрисида”ги 182-сонли Конвенцияларга биноан ишга қабул қилиш учун энг кичик ёшга риоя этиш ҳамда болалар меҳнатининг оғир шакллари тақиқлаш юзасидан аниқ мақсадга йўналтирилган ишлар олиб бориш;

- ёшлар билан ишлаш бўйича комплекс дастур ва уни амалга ошириш тадбирларини ишлаб чиқиш;

- ёш ходимлар, мутахассислар ва бошқалар ўртасида касб маҳорати бўйича танловлар ўтказиш.

VI. Бўлим. Маданий маърифий ишлар, жисмоний тарбия ва спортни оммалаштириш, меҳнаткашлар ва уларнинг оила аъзоларини соғломлаштириш.

6.1. Иш берувчи:

6.1.1. Касаба уюшмаси кўмитасига ўз балансида турган ёки ижарага олган ижтимоий ва бошқа объектларни, шунингдек дам олишни ташкил этиш, меҳнаткашлар ва уларнинг оила аъзолари билан маданий-маърифий, жисмоний тарбия ва соғломлаштириш ишларини олиб бориш учун зарур бўлган дам олиш масканларини, болалар-ўсмирлар оромгоҳлари ва бошқа соғломлаштириш оромгоҳларини бепул фойдаланиш учун беради.

6.2. Маданий-маърифий ишларни яхшилаш учун тарафлар қуйидагиларни ўз зиммасига оладилар:

6.2.1. “Маънавият ва маърифат” хонасини ташкил этиб, уни Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси ва Республика Маънавият ва маърифат маркази тавсиялари асосида жиҳозлаш, Ўзбекистон Республикаси Президенти асарлари, Мустақиллик йилларида чоп этилган замонавий адабиётлар ҳамда плакатлар, стенд ва техник воситалар билан таъминлайди.

6.2.2. Давлат дастурларини бажариш доирасида таниқли фан, адабиёт ва санъат арбоблари, адабиётшунослар, ишлаб чиқариш илгорларини жалб этган ҳолда меҳнаткашлар ва ёшлар ўртасида, турли мавзуларда мазмунли ва қизиқарли учрашувлар ташкил этади.

6.2.3. Корхона балансидаги кутубхона ва ахборот-ресурс марказлари, маданият уйлари ва саройлари фаолиятини корхона ҳисобидан янада ривожлантириш, уларни сақлаб туриш, моддий техника базасини мустаҳкамлаш, жорий ва капитал таъмирлаш ишларини ўтказиш, жиҳозларини янгилаш, уларда ишловчи ходимлар ойлик маошларини молиялаштиради. Кутубхона ва ахборот-ресурс марказларини янги адабиётлар билан

тўлдириш, жамоат ташкилотлари ва жамғармаларни жалб этган ҳолда, миллий гоя ва маънавий-маърифий дунёқарашни ўстириш борасида тадбирлар ўтказилади.

6.2.4. Ходимлар ва уларнинг оила аъзолари ўртасида бадиий ҳаваскорликнинг янада ривожланишига ҳар тарафлама ёрдам кўрсатиш, уларнинг бўш вақтларини сермазмун ўтказиш, республиканинг тарихий шаҳарларига ва ўз ҳудудларидаги диққатга сазовор жойларга саёҳатларини, театр, концерт ва музейларга ташрифларини уюштиради.

6.2.5. Умумхалқ ва касб байрамларини, хусусан “Касаба уюшмалари куни”ни нишонлаш, байрам муносабати билан касб маҳорати, спорт ва бадиий ҳаваскорлик бўйича мусобақа, танлов ҳамда тадбирларни уюштиради.

6.2.6. Бугунги кунда амалга оширилаётган давлат сиёсатининг устувор йўналишлари, кенг кўламдаги ислохотларнинг мазмун моҳияти, қабул қилинган қонун ҳужжатлари ва давлат дастурларининг аҳамиятини меҳнаткашларга атрофлича тushунтириш мақсадида ҳар ойда “Маърифат соатлари”ни ўтказиб бориш.

6.3. Ўзбекистон Республикасининг “Жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида”ги Қонунига биноан ходимлар ва уларнинг оила аъзолари ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғибот қилиш мақсадида тарафлар қуйидагиларни ўз зиммасига оладилар:

6.3.1. Жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланиш учун етарли моддий ва бошқа шароитлар яратиб бериш (махсус спорт хоналарини ажратиш) ҳамда меҳнат жамоасида “ходимлар гимнастикаси”ни ва “спорт дақиқалари”ни жорий этади.

6.3.2. Жамоат ташкилотлари ва жамғармаларни жалб этган ҳолда, ходимлар ва уларнинг оила аъзоларини оммавий спортга, турли спорт секциялари, тўғарақларига жалб этиш ҳамда улар ўртасида спартакиадалар ва спорт турлари бўйича мусобақалар уюштиради.

6.3.3. Касаба уюшма қўмитаси томонидан Жамият тизим корхоналари ходимлари ва уларнинг оила аъзоларини дам олиш кунларида ички туризм, диққатга сазовор жойларига – маданий мерос объектлари, музей ва зиёратгоҳларга саёҳатга чиқишларини ташкил этади.

Касаба уюшма қўмитаси ва Иш берувчи томонидан ички туризм бўйича саёҳатлар ташкил этилганда ходимлар ва уларнинг оила аъзоларининг хавфсизлигини таъминлайди.

Шунингдек, ушбу саёҳатлар Касаба уюшма қўмитаси ва Иш берувчи маблағлари ҳисобидан ташкил этилади.

6.3.4. Корхона балансида бўлган спорт иншоотлари, стадионлар ва майдончаларнинг фаолиятини корхона маблағлари ҳисобидан янада ривожлантириш, моддий техника базасини мустаҳкамлаш, жорий ва капитал таъмирлаш, спорт инвентарлари ва жиҳозларни янгилайди.

6.3.5. Ёз мавсумида болаларнинг болалар соғломлаштириш оромгоҳларида дам олиши ва соғломлаштирилишини ташкил этишга қаратилган тизимли чора-тадбирларни амалга ошириб бориш.

6.3.6. Ходимларни санаторийлар ва санаторий-профилакторийларда, уларнинг фарзандларини болалар оромгоҳларида соғломлаштириш учун зарур бўлган маблағлар ажратиш. Маблағларни ажратиш тартиби ва миқдори жамоа шартномалари орқали белгиланади.

VII. Бўлим. Мулкни хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан

чиқариш соҳасида

7.1. Акциядорлик жамияти ва касаба уюшма Республика Кенгаши меҳнат жамоалари аъзоларининг ҳуқуқ ва манфаатлари максимал даражада таъминланишини инobatга олган ҳолда Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунлари ва меъёрий ҳужжатларига мувофиқ тармоқ корхоналарини хусусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш дастурини амалга оширишда иштирок этади.

7.2. Меҳнат жамоасига тегишли бўлган акциялар акциядорлар умумий йиғилиши томонидан тасдиқланган Низомга асосан тақсимланади.

7.3. Хусусийлаштирилаётган корхона меҳнат жамоаси аъзоларига бериладиган имтиёзлар Ўзбекистон Республикасининг “Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш тўғрисида”ги Қонуни асосида амалга оширилади.

Акциялар учун ҳақ тўлаш тартибини давлат мулкни тасарруф этишга ваколат берилган орган белгилайди.

VIII. Бўлим. Келишувнинг бажарилишини ташкил қилиш ва назорат қилиш тартиби

8.1. Акциядорлик жамияти ва касаба уюшма Республика Кенгаши:

8.1.1. Заруриятга қараб, лекин камида йилда бир марта келишувнинг бажарилишини Бошқарув органи ва Раёсат мажлисларида муҳокама қилиб боришади, ушбу масала бўйича акциядорлик жамияти таркибидаги корхона ва ташкилотлар раҳбарларининг ҳисоботларини эшитадилар.

8.1.2. Келишувда кўзда тутилган тадбирларнинг ўз вақтида бажарилишини назорат қилишади, камчиликлар ва тадбирларни бажармаслик фактлари аниқланганда тарафларни хабардор қилади ва камчиликларни бартараф қилиш бўйича тегишли чоралар кўрилишини таъминлайдилар.

8.1.3. Зарурат туғилганда ва фақат ўзаро келишилгандан кейин ушбу келишувга тарафлар олдин қабул қилган мажбуриятларнинг бажарилишига тўсқинлик қилмайдиган кўшимчалар ва ўзгартиришлар киритадилар.

8.2. Келишув бажарилишининг йиллик якуни тўғрисидаги ахборот жамоа шартномаларининг бажарилиши бўйича корхоналардан олинган ҳисоботлар асосида ҳар икки томон вакилларида иборат бўлган комиссия томонидан тайёрланади ва жамият бошқаруви ҳамда касаба уюшма Республика Кенгаши раёсати кўшма мажлисида муҳокама қилинади.

8.3. Келишувни бажаришда томонлар ўртасида юзага келувчи баҳсли масалалар келишув комиссияси томонидан ҳал қилинади.

8.4. Келишувда кўзда тутилган мажбуриятларни бажармаган ёки тўлиқ бажармаган масъул мансабдор шахсларга нисбатан амалдаги қонунчиликда белгиланган тартибда чора кўрилади.

8.5. Тарафлар таркибий тузилишида ўзгаришлар ёки қайта тузилишлар юз берган ҳолда тегишли органлар уларнинг ҳуқуқий ворисларини аниқлайдилар ва ворислар ушбу келишувни бажаришга мажбурдирлар.

8.6. Келишувни тузган тарафлар уни барча меҳнат жамоаларига ва касаба уюшма органларига етказишни таъминлайдилар.

8.7. Келишувни бажарилиши бўйича жавобгарлик бошқарув раиси ва касаба уюшма Республика Кенгаши раиси, уларнинг ўринбосарлари ҳамда келишувдаги муайян тадбирлар бажарилиши учун масъул бўлган мансабдор шахслар зиммасига юклатилади.

8.9. Ушбу келишув тарафлар имзолаган кундан бошлаб кучга кириди ва янги келишув қабул қилинганга қадар амал қилади.

**“Ўзтрансгаз” акциядорлик
жамияти бошқаруви раиси в.в.б.**

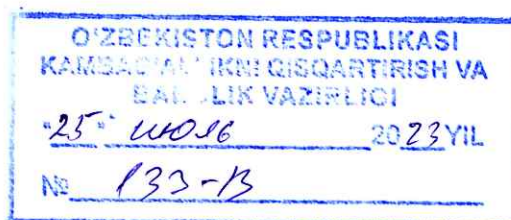
**Ўзбекистон энергетика, нефт-газ
ва геология ходимлари касаба
уюшмаси Республика
Кенгашининг раиси**

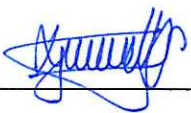

А.И.Исоқжонов

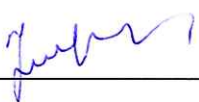

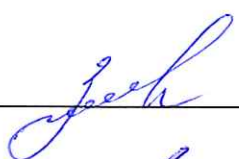

Ш.Т.Қурбанов

“Ўзтрансгаз” акциядорлик жамиятидан:

_____	С.Ш.Ҳайдаров	- Бошқарув раисининг ўринбосари в.в.б,
комиссия ҳамраиси;
_____	Ш.С.Бобоев	- Персонални бошқариш департаменти
бошлиғи, комиссия аъзоси;
_____	Ш.Х.Ишмухамедов	- Иқтисодий таҳлил департаменти
бошлиғи, комиссия аъзоси;
_____	Х.М.Юнусов	- Ғазначилик ва молия департаменти
бошлиғи, комиссия аъзоси.
_____ | Ш.П.Улугхўжаев | - Юридик бўлими бошлиғи,
комиссия аъзоси; |

Касаба уюшмаси Республика Кенгашидан:

_____	Ғ.Й.Ҳамидов	- Касаба уюшма Республика
Кенгаши раисининг ўринбосари,
комиссия ҳамраиси;
_____	Р.П.Джураев	- Касаба уюшма Республика
Кенгаши ижтимоий ҳимоя бўлими
мудири, комиссия аъзоси;
_____	С.С.Саидмахмудов	- Касаба уюшма Республика
Кенгаши Бош меҳнат техник
инспектори, комиссия аъзоси;
_____	З.И.Ибрагимова	- Касаба уюшма Республика
Кенгашининг молия бўлими
мудири, комиссия аъзоси;
_____ | Б.У.Абдуллаев | - Касаба уюшма Республика
Кенгаши Бош меҳнат ҳуқуқ
инспектори, комиссия аъзоси. |